

BESLUITENLIJST

VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD op 8 november 2022

Aanwezig:

de voorzitter: mevr. R.P. Hoytink-Roubos

de griffier: mevr. D.E. van der Kamp

de raadsleden:

GBO-fractie: dhr. J.G.M. van der Heijden, mevr. J.M. Huisman, mevr. E.C. Patalias-Pieks, dhr. A.W. Schoneveld, dhr. P.R. de Vries, dhr. A.H. Veraart en dhr. H.W.G.M. Vreman

CDA-fractie: Dhr. R.B.H. Beune, dhr. M.J. van Baak, dhr. L. Consoli, dhr. M.R.M. Markus, dhr. H.J. Mulder, mevr. M.J. Mulder (aanwezig t/m agendapunt 11) en dhr. H. van der Weijden

D66-fractie: mevr. J.T.A. Hanekamp-Janssen, mevr. J.L. Termorshuizen, mevr. M.A.C. de Vries.

BOB-fractie: dhr. A. Noordermeer, mevr. D.J.M. Vennis, dhr. G.J.M. op de Weegh,

VVD-fractie: dhr. P.W. de Waard, dhr. K. Grimm, mevr. J. Rouwenhorst

GL-fractie: mevr. C.J. Bruinsma, dhr. T. Hoffmann, dhr. E.H.A. Roze

PvdA-fractie: dhr. E. Elbers

CU-fractie: mevr. G. Maaijen

Collegeleden: dhr. A.T.L. van den Dam, Dhr. W.H. Hol, dhr. D.E.W. Horsthuis-Tangelder, mevr. C.B.A. Teunissen, dhr. A.H. Post

Overige aanwezigen: Dhr. P.J.E. Breukers (gemeentesecretaris)

Afwezig:

mevr. C.M.V. Wartes-de Boef (GBO)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 17.00 uur en deelt mee dat de mevr. Wartes-De Boef afwezig is en dhr. Noordermeer tussen 17.30 en 18.00 uur de vergadering kort verlaat.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter geeft aan dat in overleg met de indiener de motie buiten de agenda van BOB over pdca cyclus dienstverlening website wordt doorgeschoven naar de raad van 15 november.

De agenda wordt vastgesteld.

3. Spreekrecht publieke tribune

Dhr. Barends spreekt in over programmabegroting 2023.

Dhr. Van Putten spreekt in namens stichting Open voor jou en Heteren Sociaal, Dorpsraad Heteren en stichting Hart van Heteren over het verzoek om een reeds toegekende lening aan Hart van Heteren om te zetten in een gift.

4. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen

5. Septembercirculaire

*Wethouder Horsthuis-Tangelder geeft aan dat er verschillende gesprekken lopen over oa de hoogte van de lening en eventuele subsidies. De wethouder zegt toe de raad door middel van informatiememo's tussentijds op de hoogte te houden van verdere ontwikkelingen zolang het project duurt. De eerste informatiememo naar aanleiding van het gesprek op vrijdag 11 november zal eind november naar de raad gestuurd worden.

Er is momenteel een lening en alle opdrachten binnen dit project kunnen gewoon doorgaan. Op moment dat die lening niet afgelost kan worden komt de wethouder met een voorstel hoe dit eventueel overgezet kan worden naar een gift of een andere oplossing.

Na deze toezeggingen van de wethouder wordt het amendement (bijlage 1) ingetrokken.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen (dhr. Noordermeer was op moment van stemming niet in de zaal aanwezig)

6. Programmabegroting 2023

Algemene beschouwingen van alle fracties (zie bijlage 22 t/m 29)

*Wethouder Horsthuis-Tangelder geeft aan al in gesprek te zijn met de woning coöperaties en hier het gesprek over de prestatieafspraken ook verder te voeren.

De wethouder zegt toe de inhoud van de motie betaalbare woningen (M-13, bijlage 17) mee te nemen in het Ronde tafelgesprek op 29 november 2022 over de woonagenda 2025. Voor dit RTG komt er een nog informatiememo over het traject van de woonagenda naar de raad.

De indieners geven aan dat amendement **A-1** ((bijlage 2) is vervallen, daarvoor in de plaats wordt nu een aangepast amendement **A-5** (bijlage 6) ingediend.

Amendement **A-2** (bijlage 3) wordt unaniem aangenomen.

GL, GBO, D66, PvdA, CDA en CU stemmen voor amendement **A-3** (bijlage 4) en VVD en BOB stemmen tegen, waarmee dit amendement met 22 stemmen voor en 6 tegen is aangenomen.

De indieners hebben het dictum van het amendement **A-4** aangepast naar: Dit begrotingsjaar actief beleid te ontwikkelen voor een inclusief Overbetuwe zodat eenieder zich geaccepteerd voelt. Te denken valt aan de acceptatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele, transgender, en intersekse personen (LHBTI+'s) en mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking en mensen van kleur door.

D66, GL, PvdA, VVD, GBO, BOB en CDA stemmen voor het aangepaste amendement **A-4** (bijlage 5) en CU stemt tegen, waarmee dit amendement met 27 stemmen voor en 1 tegen is aangenomen.

VVD, BOB, PvdA en CU stemmen voor het amendement **A-5** (bijlage 6) en CDA, GBO en GL stemmen tegen, waarmee dit amendement met 11 stemmen voor en 17 tegen is verworpen.

Stemverklaring BOB: Wij vinden het tegenstemmen een wat te zwaar middel, maar we willen toch wel uiting geven dat we bij deze begroting wat teleurgesteld zijn in de slagvaardigheid en visie

Stemverklaring PvdA: Wij vinden dat het 3e beleidsuitgangspunt dat nieuwe uitgaven getemperd moeten worden en alleen kunnen als er bezuinigingen tegenover staan, daar zijn wij het niet mee eens. Verder vinden wij er te veel ongerichte uitgaven in deze begroting staan en om die reden zullen wij tegen stemmen

Stemverklaring VVD: Wij hebben ook de nodige kritische kanttekeningen geplaatst en zullen uiteindelijk wel voor stemmen omdat het ook nodig is om een begroting te hebben en wij met name aansturen op aanscherping van de kaders en wij hopen dat we dat via onze motie kunnen bereiken met de raad als geheel.

CDA, GBO, D66, VVD, BOB, GL en CU stemmen voor het geamendeerde voorstel en PvdA stemt tegen, waarmee dit voorstel met 27 stemmen voor en 1 tegen is aangenomen.

BOB, VVD, D66 en PvdA stemmen voor motie **M-1** (bijlage 7) en GL, CDA, GBO en CU stemmen tegen, waarmee deze motie met 10 stemmen voor en 18 tegen is verworpen.

BOB, VVD en PvdA stemmen voor motie **M-2** (bijlage 8) en GBO, CDA, GL, CU en D66 stemmen tegen, waarmee deze motie met 7 stemmen voor en 21 tegen is verworpen.

BOB en PvdA stemmen voor motie **M-3** (bijlage 9) en GBO, CDA, GL, CU, D66 en VVD stemmen tegen, waarmee deze motie met 4 stemmen voor en 24 tegen is verworpen.

BOB, D66 en PvdA stemmen voor motie **M-4** (bijlage 10) en GBO, CDA, VVD, GL en CU stemmen tegen, waarmee deze motie met 7 stemmen voor en 21 tegen is verworpen.

Motie **M-5** (bijlage 11) wordt unaniem aangenomen.

Motie **M-7** wordt gewijzigd, ipv voor de kadernota 2024 wordt het college nu uiterlijk 2023 gevraagd met een voorstel te komen.

BOB, D66, CU, PvdA, CDA, GL stemmen voor de gewijzigde motie **M-7** (bijlage 12) en VVD stemt tegen, waarmee deze motie met 25 stemmen voor en 3 tegen is aangenomen.

PvdA, VVD en CU stemmen voor motie **M-8** (bijlage 13) en CDA, GBO, GL, BOB, en D66 stemmen tegen, waarmee deze motie met 5 stemmen voor en 23 tegen is verworpen.

Motie **M-9** (bijlage 14) wordt unaniem aangenomen.

Motie **M-11** (bijlage 15) wordt unaniem aangenomen.

VVD, BOB, PvdA, D66 en CU stemmen voor motie **M-12** (bijlage 16) en GBO, CDA, GL stemmen tegen, waarmee deze motie met 11 stemmen voor en 17 tegen is verworpen.

VVD, BOB, PvdA en CU stemmen voor motie **M-13** (bijlage 17) en GBO, CDA, GL en D66 stemmen tegen, waarmee deze motie met 8 stemmen voor en 20 tegen is verworpen.

Motie **M-14** (bijlage 18) wordt unaniem aangenomen.

Motie **M-15** (bijlage 19) wordt aangehouden en in de auditcommissie besproken.

PvdA, BOB, D66, VVD en CU stemmen voor motie **M-16** (bijlage 20) en GBO, GL, CDA stemmen tegen, waarmee deze motie met 11 stemmen voor en 17 tegen is verworpen.

Motie **M-17** (bijlage 21) wordt unaniem aangenomen.

7. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23.17 uur

Ondertekening

De raad heeft deze besluitenlijst vastgesteld op 6 december 2022

drs. D.E. van der Kamp
Griffier

R.P. Hoytink-Roubos
Voorzitter

Bijlagen

Bijlage 1:

A M E N D E M E N T

Dit amendement hoort bij raadsvoorstel septembercirculaire 2022:

De volgende partijen dienen een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

Ard op de Weegh, Burgerbelangen Overbetuwe

Gerdien Maaijen, ChristenUnie Overbetuwe

Elbert Elbers, PvdA

Mariël de Vries, D66

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

Het concept-raadsbesluit als volgt aan te passen/aan te vullen:

Was:

1. De financiële consequenties van de septembercirculaire 2022 te verwerken conform het overzicht in de paragraaf financiën;
2. Het saldo van de begroting 2023-2026 hierop aan te passen.

Wordt:

1. De financiële consequenties van de septembercirculaire 2022 te verwerken conform het

overzicht in de paragraaf financiën;

2. Voor 2022 van de toevoeging van 868.000 euro, 135.000 euro te bestemmen om de garantstelling van € 135.000 t.b.v. de dorpendeal Heteren om te kunnen zetten in een subsidie;

3. Het saldo van de begroting 2023-2026 hierop aan te passen.

Dit is waarom we dit willen:

Per memo/TIC van 25 november 2021 heeft het College de raad geïnformeerd dat een garantstelling werd afgegeven van € 135.000 t.b.v. de dorpendeal Heteren. De garantstelling was bedoeld om vertraging van de realisatie van de dorpendeal Heteren te voorkomen (en daarmee hogere bouwkosten), indien de initiatiefnemers dit niet op tijd via subsidies zouden verkrijgen.

Medio juli 2022 is de portefeuillehouder door de stichting Hart van Heteren, de stichting Open voor Jou en de Dorpsraad Heteren geïnformeerd dat er goede voortgang is bij de subsidies, maar dat door de extreme inflatie wel een ander financieel gat is ontstaan. Rond 15 september 2022 heeft de Dorpsraad Heteren, op advies van de portefeuillehouder, ook de raadsfracties hierover geïnformeerd via een bijeenkomst in Heteren, waarbij op 3 oktober 2022 de presentatie van die bijeenkomst schriftelijk met de gehele raad is gedeeld.

In gesprekken met de verschillende betrokkenen is (volgens de informatie vanuit het dorp) duidelijk geworden dat die elk een deel van dit gat voor hun rekening willen nemen, mits de gemeente Overbetuwe bereid is de eerdere garantie om te zetten in een subsidie.

Gelet op het dan resterende eindplaatje met bijdragen van de verschillende partijen, de verhouding van de gemeentelijke bijdragen tot het totale bedrag, de forse proactieve en succesvolle inspanningen van het dorp om de totale financiering van ~1M rond te krijgen en de manier waarop in de andere dorpen bij lopende (bouw-)projecten met de extreme inflatie is omgegaan, wordt dit door de indiener(s) van dit amendement als uitlegbaar beschouwd.

Het alternatief is dat net voor de realisatie verder wordt geschrapd in het programma, waarbij een zeer ingewikkelde puzzel ontstaat met reeds toegezegde subsidies en daaraan verbonden voorwaarden. Bij het schrappen zal (naar verwachting vanuit het dorp) ook een deel van die subsidies vervallen, omdat dan niet meer aan de verbonden voorwaarden kan worden voldaan. Bovendien kan dan mogelijk de bereidheid vervallen bij bijvoorbeeld de provincie om ook een bijdrage te leveren aan het dichten van het financiële gat.

Er zal dan flink meer geschrapd moeten worden dan de € 135.000: het totale project wordt dan onevenredig geschaad, terwijl bij gemeentelijke projecten in voorkomende gevallen de prijsstijgingen ook zijn/worden gedekt door de gemeente (en met de via dit amendement voorgestelde extra subsidie van de gemeente het gemeentelijk aandeel in het geheel nog steeds uitlegbaar is).

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen
CDA:	voor	tegen
D66:	voor	tegen
BOB:	voor	tegen
VVD:	voor	tegen
GL:	voor	tegen
PvdA:	voor	tegen
CU:	voor	tegen

Totaal: voor tegen

Hiermee is dit amendement wel/niet aangenomen.

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 2:

A-1

AMENDEMENT

Voorstel nr.
Onderwerp/ontwerpbesluit: 6. Programmabegroting 2023
De raad van de gemeente Overbetuwe in vergadering bijeen d.d. 8 november 2022
Ondergetekende(n) stelt/stellen voor het ontwerpbesluit aan te vullen als volgt: Was: 1. Vaststellen van de Programmabegroting 2023 Wordt: 1. Vaststellen van de Programmabegroting 2023 <u>met de volgende aanvulling:</u> a. Nieuwe uitgaven en/of bestaand beleid worden getemperd dan wel ingeperkt met een bedrag van 2.674.000 euro. b. De onttrekking aan de reserves wordt geschrapt. c. De stijging van de OZB wordt beperkt tot de inflatie van 2,3%. d. De mindere inkomsten worden gedekt uit de getemperde nieuwe uitgaven en/of het ingeperkte bestaand beleid.
Toelichting: <ul style="list-style-type: none">• Het college schrijft in het persbericht bij de begroting dat er voor 2023 structureel ruim 5 miljoen euro wordt geïnvesteerd, al is dat uit de begroting moeilijk op te maken.• Als één van de beleidsmatige uitgangspunten van deze begroting (blz. 8) wordt genoemd: "Nieuwe uitgaven worden getemperd en zijn alleen mogelijk als bestaand beleid in gelijke mate wordt ingeperkt".• Om de begroting voor 2023 sluitend te krijgen wordt per saldo 2.494.000 euro onttrokken aan de reserves en wordt de OZB met € 180.000 extra oven de inflatie verhoogd.• Van inperking van bestaand beleid is geen sprake.• De begroting 2023 voldoet dus niet aan de beleidsmatige uitgangspunten.• Bij de tabel gemiddelde heffing (blz. 55) wordt de daling van het variabele deel van de afvalstoffenheffing meegerekend, dit is geen structurele daling van de woonlasten.• Als het variabele deel van de afvalstoffenheffing niet wordt meegeteld dan bedraagt de stijging van de lokale lasten 2,8%.

Ondertekening en naam:
Karel Grimm, VVD
Ard op de Weegh, BOB

Dit amendement is: *aangenomen / verworpen* in de vergadering van:

Stemverhouding:

Fracties voor:

Fracties tegen:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
drs. D.E. van der Kamp
griffier

.....
R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 3:

A M E N D E M E N T A-2

Dit amendement hoort bij agendapunt 6 Programmabegroting 2023.

De volgende partijen dienen een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

GroenLinks Overbetuwe, Hanneke Bruinsma

CDA, Henk Mulder

D66, Mariël de Vries

Burgerbelangen OverBetuwe, Ard op de Weegh

PvdA, Elbert Elbers

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

Het concept-raadsbesluit als volgt aan te passen/aan te vullen:

Was:

Vaststellen van de Programmabegroting 2023.

Wordt:

Vaststellen van de Programmabegroting 2023 met de volgende wijziging:

Incidenteel € 10.000 ter beschikking te stellen uit het begrotingssaldo na vaststelling van de Septembercirculaire 2022 voor het raadsvoorstel Uitvoering Dierenwelzijn. Dit raadsvoorstel wordt uiterlijk 1 april 2023 door het college aan de raad gestuurd en bevat een overzicht van de kosten van mogelijke uitvoering van de in het informatiememo 'Dierenwelzijn in de gemeente Overbetuwe' (kenmerk 2021-011750) genoemde aanbevelingen.

Dit is waarom we dit willen:

We stellen vast dat:

- Op 8 februari 2022 het Informatiememo 'Dierenwelzijn in de gemeente Overbetuwe' met de raad is gedeeld (kenmerk 2021-011750);
- Hierin werd gesteld dat van de 40 aanbevelingen van de Dierenbescherming er 29 afgerond of niet van toepassing zijn en er elf uitgevoerd zouden kunnen worden.
- Er geen budget en capaciteit is om de uitvoering van deze aanbevelingen op te pakken.
- Uit de beantwoording van de aanvullende technische vragen (zie bijlage bij agendapunt 6) blijkt, dat er op dit moment ook geen budget en capaciteit is om het beleidstraject op te pakken.

We vinden dat:

- Het onwenselijk is om geen vervolg te geven aan het eerdere proces rondom Dierenwelzijn.
- Eerst helder moet zijn wat uitvoering van de verschillende aanbevelingen kost, voordat de gemeenteraad kan beslissen over het al dan niet overnemen van 1 of meer aanbevelingen.
- Deze informatie aan het eind van het eerste kwartaal van 2023 beschikbaar zou moeten zijn, om zo tijd te hebben voor behandeling in een voorronde en later het mogelijk beschikbaar stellen van geld bij de behandeling van de Kadernota 2024.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	7	tegen	0
CDA:	voor	7	tegen	0
D66:	voor	3	tegen	0
BOB:	voor	3	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	3	tegen	0
PvdA:	voor	1	tegen	0
CU:	voor	1	tegen	0

Totaal: voor 28 tegen 0

Hiermee is dit amendement wel aangenomen.

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 4:

A M E N D E M E N T A-3

Verruiming Energietoeslag

Dit amendement hoort bij Agendapunt 6 Programmabegroting 2023

De volgende partijen dienen een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

GroenLinks Overbetuwe, Thijme Hoffmann

Gemeente Belangen Overbetuwe, Anton Veraart

D66 Jonna Termorshuizen

PvdA Elbert Elbers

CDA Luca Consoli

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

Het concept-raadsbesluit als volgt aan te passen/aan te vullen

Was:

Vaststellen van de Programmabegroting 2023

Wordt:

Vaststellen van de Programmabegroting 2023 met de volgende wijziging:

Incidenteel €750.000 ter beschikking te stellen uit de algemene reserve voor het verruimen van de inkomensnorm van 120% van het wettelijk sociaal minimum naar 130% voor het verstrekken de energietoeslag in 2023.

Dit is waarom we dit willen:

De samenleving gaat gebukt onder hevige inflatie, met name op het gebied van de energieprijzen. Hier worden mensen met een kleine portemonnee het hardst door geraakt. Ook mensen die net buiten regelingen, zoals de energietoeslag, vallen hebben moeite om rond te komen. Bovendien kan men juist deze winter financiële problemen ervaren door de stijgende energieprijzen. Er wordt dan ook verwacht dat het aantal mensen onder armoedegrens zal stijgen¹.

Gemeentes hebben de vrijheid om de inkomensnorm voor de energietoeslag te verhogen boven de 120% van het wettelijk sociaal minimum, zoals die nu wordt gehanteerd in gemeente Overbetuwe. Daarnaast kost deze verruiming relatief weinig inspanning van de ambtelijke organisatie, wat in deze tijden van personeelstekort een belangrijke overweging is. Vanwege de financiële problemen die veel mensen ervaren, ook in Overbetuwe, pleiten

¹ [https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/cpb-verwacht-groot-koopkrachtverlies#:~:text=Het%20Centraal%20Planbureau%20verwacht%20dat,oploopt%20tot%208%2C1%20procent.&text=De%20prijzen%20stijgen%20en%20de,het%20Centraal%20Planbureau%20\(CPB\)](https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/cpb-verwacht-groot-koopkrachtverlies#:~:text=Het%20Centraal%20Planbureau%20verwacht%20dat,oploopt%20tot%208%2C1%20procent.&text=De%20prijzen%20stijgen%20en%20de,het%20Centraal%20Planbureau%20(CPB))

wij er dus voor om de inkomensnorm voor de energietoeslag te verhogen naar 130% van het wettelijk sociaal minimum.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor 7	tegen 0
CDA:	voor 7	tegen 0
D66:	voor 3	tegen 0
BOB:	voor 0	tegen 3
VVD:	voor 0	tegen 3
GL:	voor 3	tegen 0
PvdA:	voor 1	tegen 0
CU:	voor 1	tegen 0

Totaal: voor 22 tegen 6

Hiermee is dit amendement wel aangenomen.

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 5:

A M E N D E M E N T*

A-4

Dit amendement hoort bij de programmabegroting 2023

De volgende partijen dienen een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

D66 Overbetuwe, Janita Hanekamp-Janssen

Groenlinks, Thijme Hoffman

PvdA, Elbert Elbers

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

Het concept-raadsbesluit als volgt aan te passen/aan te vullen:

Vaststellen van de Programmabegroting 2023 met de volgende wijziging: Incidenteel € 25.000 ter beschikking te stellen uit het begrotingssaldo na vaststelling van de Septembercirculaire 2022 voor de uitvoering van het nog te vormen beleid als Regenbooggemeente². In het kader hiervan vragen we het college om:

² <https://www.movisie.nl/artikel/veelgestelde-vragen-over-regenbooggemeenten>

- actief beleid te ontwikkelen voor een inclusief Overbetuwe zodat eenieder zich geaccepteerd voelt. Te denken valt aan de acceptatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele, transgender, en intersekse personen (LHBTI+'s) en mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking en mensen van kleur.
- in gesprek te gaan met maatschappelijke partners zoals scholen, sportverenigingen en jeugdwerk over het gezamenlijk bevorderen van sociale acceptatie van deze mensen
- het zijn van een regenbooggemeente uit te dragen o.a. door positief beeldmateriaal duidelijk zichtbaar te maken in de openbare ruimte;
- specifieke activiteiten te organiseren, zoals het hijsen van de regenboogvlag op Coming-Outdag, met als doel het bevorderen van de hiervoor genoemde acceptatie

Dit is waarom we dit willen:

We stellen vast dat:

- Er in onze samenleving veel mensen zijn die zich lesbisch, homoseksueel, biseksueel of transgender (LBTHI+) voelen of zijn
- Deze mensen vaker gepest worden of psychische problemen hebben dan mensen die niet tot deze groep behoren³

We houden er rekening mee dat:

- Er op dit moment geen LBTHI+ beleid is in onze gemeente en er slechts informeel aandacht aan wordt besteed

We vinden dat:

- We een inclusieve maatschappij moeten zijn waarin niet gediscrimineerd wordt op basis van geslacht, afkomst, geloof, seksuele geaardheid, lichamelijk of geestelijke beperking en waarin iedereen zich veilig en geaccepteerd voelt
- Discriminatie en geweld op elke wijze moet worden voorkomen, waarbij de veiligheid van alle LBTHI+'s actief geborgd moet worden
- Het wenselijk is om een impuls te geven aan het stimuleren van acceptatie en emancipatie van LBTHI+'s
- Het zijn van een regenbooggemeente, met daarbij horend actief beleid, bewezen bijdraagt aan de veiligheid en acceptatie van LHBTI+'s

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van [datum].

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen
CDA:	voor	tegen
D66:	voor	tegen
BOB:	voor	tegen
VVD:	voor	tegen
GL:	voor	tegen
PvdA:	voor	tegen
CU:	voor	tegen

Totaal:	voor	tegen
---------	------	-------

³ <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2022-10/Handreiking%20LHBTI-Feiten%20en%20cijfers%202022.pdf>

Hiermee is dit amendement wel/niet aangenomen.

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 6:

A-5

AMENDEMENT Minder Lastendruk

Voorstel nr.
Onderwerp/ontwerpbesluit: 6. Programmabegroting 2023
De raad van de gemeente Overbetuwe in vergadering bijeen d.d. 8 november 2022
Ondergetekende(n) stelt/stellen voor het ontwerpbesluit aan te vullen als volgt: De stijging van de OZB wordt met 2% beperkt tot een verhoging van 2,3%. De mindere inkomsten worden gedekt uit het begrotingssaldo na de vaststelling van de septembercirculaire.
Toelichting: <ul style="list-style-type: none">• Door de toegenomen inflatie krijgen huishoudens te maken met hogere kosten voor de eerste levensbehoeften.• Steeds meer mensen krijgen te maken met schuldenproblematiek.• Een extra stijging van de OZB boven op de inflatie zorgt voor nog hogere lasten.• Dit is in deze onzekere financiële tijden een onwenselijke ontwikkeling.
Ondertekening en naam: Karel Grimm VVD Ard op de Weegh, BOB Elbert Elbers, PvdA

Dit amendement is: *verworpen* in de vergadering van:08-11-2022

Stemverhouding:

Fracties voor:

Fracties tegen:

...VVD (3).....	GBO (7).....
...BOB (3).....	CDA (7).....
...D66 (3).....	GL (3)
...PvdA (1).....
...CU (1).....

.....
drs. D.E. van der Kamp
griffier

.....
R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 7:

M-1

MOTIE

Voorstel: Aan de slag met aanbevelingen Rekenkamer Sociaal Domein
Motie voor de begroting 2023 - 2026
De raad van de gemeente Overbetuwe in vergadering bijeen d.d. 8 november 2022
Onderwerp: Aan de slag met Rekenkameronderzoek Sociaal Domein
De ondergetekende, lid van de raad van de gemeente Overbetuwe, gehoord hebbende het voorstel van het college voor de begroting 2023 – 2026 overwegende dat <ul style="list-style-type: none">• Het sociaal domein bijna de helft van de begroting omvat maar dat er in de begroting nauwelijks aandacht aan wordt besteed.• Het Rekenkamerrapport Sociaal Domein dat dit voorjaar is besproken door de Raad echt vraagt om een concreet vervolg waarbij het college in de lead is..• Er meer zicht moet komen op de uitvoering sociaal domein zodat de raad de controlerende en taakstellende rol goed kan uitvoeren• De gemeente al jaren in gebreke blijft op wezenlijke onderdelen zoals schulddienstverlening, armoedebeleid, jeugdzorg en de uitvoering van de WMO• De raad in gesprek wil met inwoners en met organisaties over het sociaal domein.
spreekt uit dat het college de opdracht krijgt de aanpak in Q1 2023 uit te werken en met een concreet voorstel met onderzoeksopdracht naar de raad te komen. En dat het college daarbij zowel het beleid als, dit keer ook, de uitvoering centraal stelt. en gaat over tot de orde van de dag.
Ondertekening, naam: Ard op de Weegh Burgerbelangen OverBetuwe Peter de Waard VVD Janita Hanekamp-Janssen D66 Elbert Elbers PvdA

De motie is *verworpen* in de vergadering van:08-11-2022.

Stemverhouding:	<u>Fracties voor:</u>	<u>Fracties tegen:</u>
	GBO (7).....
	...BOB (3).....	CDA (7).....
	...VVD (3).....	GL (3).....
	...D66 (3).....	CU (1).....
	...PvdA (1).....

	drs. D.E. van der Kamp	R.P. Hoytink-Roubos
	griffier	voorzitter

Bijlage 8:

M-2

MOTIE

Voorstel: een sterke Sociale Basis voor Overbetuwe
-Motie voor de begroting 2023 - 2026
De raad van de gemeente Overbetuwe in vergadering bijeen d.d. 8 november 2022
Onderwerp: een sterke sociale basis voor Overbetuwe (Ontmoeten en Verbinden)
<p>De ondergetekende, lid van de raad van de gemeente Overbetuwe, gehoord hebbende het voorstel van het college voor de begroting 2023 – 2026</p> <p>-overwegende dat</p> <ul style="list-style-type: none">• Een sterke sociale basis van groot belang is voor Overbetuwe• Overbetuwe veel vrijwilligers en mantelzorgers heeft die belangrijk werk doen voor onze inwoners• Een duidelijke visie op de toekomst ontbreekt, zowel in het coalitieakkoord als in de voorliggende begroting.• De raad met inwoners, sport,- cultuurorganisaties etc. in gesprek wil over deze sociale basis• Voor ouderen inwoners activiteiten nodig zijn en dat ook het vervoer naar bijeenkomsten aandacht nodig heeft.• Een duidelijke visie op Ontmoeten en Verbinden ontbreekt ondanks het feit dat er wel initiatieven zoals De Huiskamer (vrijwilligersbeleid, ouderen, vervoer van mensen naar activiteiten, bewonersactiviteiten) zijn.• Buurtverbinders een belangrijke rol spelen en op de hoogte zouden moeten zijn van• Lopende initiatieven en ook vooruit kunnen denken.• Ook onze sociale teams een belangrijke rol spelen in de sociale basis• Welzijnsorganisatie Forte steeds meer op regionaal gaat werken terwijl vraagstukken ook vragen om inzoomen op onze wijken en dorpen. Een heldere opdracht is derhalve nodig.
<p>-spreekt uit dat</p> <ul style="list-style-type: none">• Het college voor de kadernota 2024 een visie opstelt over Ontmoeten en Verbinden, Kansrijk Opgroeien in Overbetuwe en goede algemene voorzieningen die er voor zorgen dat de zorg kan worden afgeschaald. Deze visie noemen we 'een sterke Overbetuwse Sociale Basis.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening, naam:

Ard op de Weegh Burgerbelangen OverBetuwe

Peter de Waard VVD

Elbert Elbers PvdA

De motie is *verworpen* in de vergadering van: ...08-11-2022

Stemverhouding:

Fracties voor:

Fracties tegen:

.....
...BOB (3).....
...VVD (3).....
...PvdA (1).....
.....
.....

GBO (7).....
CDA (7).....
D66 (3).....
GL (3).....
CU (1).....
.....

.....
drs. D.E. van der Kamp
griffier

.....
R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 9:

M-3

MOTIE

Voorstel: Programma Kansengelijkheid

-Motie voor de begroting 2023 - 2026

De raad van de gemeente Overbetuwe in vergadering bijeen d.d. 8 november 2022

Onderwerp: Iedere inwoner (jong en oud) verdient gelijke kansen

De ondergetekende, lid van de raad van de gemeente Overbetuwe, gehoord hebbende het voorstel van het college voor de begroting 2023 – 2026

overwegende dat

- iedere inwoners gelijke kansen verdient
- een duidelijke visie op kansengelijkheid ontbreekt, zowel in het coalitieakkoord als in de voorliggende begroting.
- juist nu extra aandacht nodig is voor de armoede- en energie crisis, niet alleen vanuit het Rijk maar ook vanuit de gemeente Overbetuwe
- er wel een evaluatie van het armoedebeleid wordt aangekondigd maar dat deze crisis kan niet wachten op een evaluatie.
- het nodig is om aandacht te hebben voor inwoners die het moeilijk hebben, schulden hebben en de rekeningen niet meer kunnen betalen
- de kloof tussen rijk en arm ook in Overbetuwe steeds groter wordt en zichtbaar is op het terrein van gezondheid, inkomen, bewegen, meedoen, financiën, etc.

-spreekt uit dat

- het college voor de kadernota 2024 een visie opstelt over Kansengelijkheid en hierin doelen, inspanningen en middelen bundelt en voorlegt aan de gemeenteraad.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening, naam:

Ard op de Weegh Burgerbelangen OverBetuwe

Elbert Elbers PvdA

De motie is *verworpen* in de vergadering van:08-11-2022

Stemverhouding:

Fracties voor:

Fracties tegen:

BOB (3).....

GBO (7).....

PvdA (1).....

CDA (7).....

.....

D66 (3).....

.....

VVD (3).....

.....

GL (3).....

.....

CU (1).....

.....
drs. D.E. van der Kamp
griffier

.....
R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 10:

MOTIE

M-4

Kinderopvang

Deze motie hoort bij de programmabegroting 2023

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

Ard op de Weegh, Burgerbelangen Overbetuwe

Janita Hanekamp-Janssen, D66

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Het kabinet op 23 maart 2022 de voornemens uit het regeerakkoord over een stelselherziening kinderopvang heeft geconcretiseerd⁴⁵.

4

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang/documenten/kamerstukken/2022/10/07/stelselherziening-kinderopvang>

⁵ <https://open.overheid.nl/repository/ronl-c0baf392dfcf72849e1ec908e21edd32e637bda/1/pdf/Beslisnota%20s%20bij%20Kamerbrief%20stelselherziening%202.pdf>

- Ook de manier waarop dit via de financiering en bekostiging zal worden vormgegeven is inmiddels verder uitgewerkt⁶.

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- Dit heeft consequenties voor aard en omvang van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk/VVE, mede in relatie tot het onderwijs. Huisvesting, toegankelijkheid en personeel worden zonder tijdig beleid knelpunten.
- Het feit dat bij kinderopvang sprake blijft van marktwerking aan de kant van kinderopvangorganisaties en vrijheid van onderwijs bij de scholen, versterkt het belang van tijdig overleg. Zie ook de risico's voor o.a. toegankelijkheid bij de stelselherziening die de branchevereniging maatschappelijke kinderopvang en de Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang (BOiNK) signaleren bij onvoldoende actie⁷⁸.

We vinden dat:

- Het zaak is dat onze gemeente met de relevante partners en betrokken ouders de kansen en risico's van deze stelselherziening in beeld brengt en wat de gemeente kan doen om de kansen te benutten en de risico's te beperken.
- Discussies rond bijvoorbeeld consequenties voor huisvestingsbehoefte voor kinderopvang en roosters van (basis-)scholen tijdig moeten worden gevoerd, afgerond en tot concrete plannen en realisatie moeten leiden, in samenhang met de lopende plannen voor onderwijshuisvesting. Daarvoor is inmiddels ook een landelijke handreiking beschikbaar⁹. Idealiter ontstaat hierdoor een gezamenlijk plan van aanpak met alle betrokkenen, met oog voor ieders verantwoordelijkheden maar vooral met oog op de belangen van kinderen en ouders.
- Aangezien in de begroting aandacht hiervoor ontbreekt, ondanks eerdere concrete oproep hiertoe vanuit de raad, op korte termijn kansen, risico's en te voeren discussies in beeld gebracht moeten worden, voorzien van een plan van aanpak. Indien hiervoor extra middelen nodig zijn, verwachten wij op korte termijn een voorstel van het College.

We vragen het college om

in Q1 2023 voor de raad de kansen en risico's in beeld te brengen van de door de Rijksoverheid aangekondigde stelselherziening kinderopvang, wat de gemeente kan doen om de kansen te benutten en de risico's te beperken én hoe hierover tijdig in gesprek gegaan wordt met relevante partners en met (vertegenwoordigers van) betrokken ouders.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 08-11-2022

Dit was hoe de partijen stemden:

6

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang/documenten/kamerstukken/2022/10/07/stelselherziening-kinderopvang>

⁷ <https://www.maatschappelijkekinderopvang.nl/wet-regelgeving/kabinet-maakt-nieuw-stelsel-voor-kinderopvang-concreet/>

⁸ <https://www.boink.info/artikelen/nieuws/openbaar/2022/nieuws-boink-over-forse-kostenstijging-in-de-kinderopvang-de-ouders-met-de-laagste-inkomens-zijn-de-dupe>

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/10/05/handreiking-organiseren-en-financieren-van-gezamenlijke-huisvesting-kinderopvang-en-onderwijs>

GBO:	voor 0	tegen 7
CDA:	voor 0	tegen 7
D66:	voor 3	tegen 0
BOB:	voor 3	tegen 0
VVD:	voor 0	tegen 3
GL:	voor 0	tegen 3
PvdA:	voor 1	tegen 0
CU:	voor 0	tegen 1

Totaal: voor 7 tegen 21

Hiermee is deze motie niet aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier
R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 11:

M O T I E M-5

Klimaatadaptatie en groenbeleid: tijd voor actie

Deze motie hoort bij Begroting 2023

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

Ard op de Weegh, Burgerbelangen OverBetuwe (BOB)

Elbert Elbers, PvdA

Mariël de Vries, D66 Overbetuwe

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- de raad in september 2020 via een memo/tic een raadsinformatiebrief heeft ontvangen over het proces voor het ontwikkelen van klimaatadaptatiebeleid in de regio Rivierenland
- in mei 2021 een eindconcept van de regionale samenwerkingsagenda in Rivierenland is gepubliceerd met concrete speerpunten voor de periode 2021 - 2023¹⁰, zonder dat de raad hierover specifiek is geïnformeerd
- in oktober 2021 de Routekaart Duurzaam Overbetuwe 2025 door de raad is vastgesteld, met aandacht voor klimaatadaptatie, waarin staat “de uitwerking krijgt nader vorm via beleidsontwikkeling per portefeuille en in de daaruit volgende jaarplannen.”
- in maart 2022 de lokale Rekenkamer in het rapport ‘Klimaatbeleid in Overbetuwe’ vaststelde dat t/m 2021 in Overbetuwe nog geen specifiek beleid op het punt van klimaatadaptatie was geformuleerd
- in juli 2022 bij de behandeling van de Kadernota 2023 vanuit de raad erop is gewezen dat een belangrijk element bij klimaatadaptatie ontbreekt, te weten een meerjarenbeleid met betrekking tot het onderhoud en het uitbreiden van het groen in Overbetuwe
- sinds 2010 in het handboek locatie-eisen moet worden geconstateerd “Er moet nog een groenstructuurplan voor de hele gemeente Overbetuwe gemaakt worden.” en dat bij de beantwoording van schriftelijke vragen S-518 op 3 november 2020 door het college is aangegeven dat op tactisch niveau de omgevingsvisie nog moet worden vertaald naar het groenbeleid.
- in de begroting 2023 volstaan wordt met in programma 8 Algemeen Bestuur onder ‘resultaten 2023’ op te nemen “Binnen de regio wordt op verschillende plekken gewerkt aan een water,- en klimaatadaptieve regio.” zonder enige concretisering voor Overbetuwe.

¹⁰ <https://cuatro.sim-cdn.nl/waterschaprivierenland/uploads/20210531-rivierenland-klimaatbestendig-eindconcept-samenwerkingsagenda.pdf>

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- het feit dat er bij omliggende gemeenten bruikbare voorbeelden te vinden zijn over hoe concreet op lokaal niveau invulling te geven aan klimaatadaptatie, zoals de Arnhemse groenvisie¹¹ en uitvoeringsagenda daarvan¹² of Rheden¹³¹⁴
- het gemeentelijk rioleringsplan 2018 – 2022¹⁵ dit jaar moet worden herzien en het logisch is om dit te herzien in de context van een breder (uitvoerings-)beleid rond klimaatadaptatie (zodat de rioolheffing kan worden beperkt, doordat niet alleen gekeken wordt naar afvoer).

We vinden dat:

- er alle reden is om op korte termijn te komen tot een concrete invulling van het lokale spoor van klimaatadaptatie
- een vertaling op tactisch niveau van het groenbeleid in Overbetuwe (uit de omgevingsvisie) daar in elk geval een element van moet zijn en dat het nieuwe rioleringsplan moet worden ingebed in een bredere, concrete aanpak van klimaatadaptatie

We geven het college opdracht om:

Aan de raad tijdig een visie over klimaatadaptatie voor te leggen, zodat deze visie verwerkt kan worden in onder meer de geplande herziening en evaluatie van het rioleringsplan, het IKP OR en de omgevingsvisie en deze voor de overige onderdelen uit te werken in een uitvoeringsagenda.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	7	tegen	0
CDA:	voor	7	tegen	0
D66:	voor	3	tegen	0
BOB:	voor	3	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	3	tegen	0
PvdA:	voor	1	tegen	0
CU:	voor	1	tegen	0

Totaal: voor 28 tegen 0

Hiermee is deze motie wel aangenomen

¹¹ <https://www.arnhemspeil.nl/docs/2020-06-30-gemeente-arnhem-uitvoeringsagenda-groenvisie-2020-2021.pdf>

¹² https://www.arnhem.nl/Inwoners/wonen_en_milieu/Groenbeheer/groenbeheer2

¹³ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR677483/1> en

¹⁴ <https://rheden.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/ac4518f5-f297-4281-9958-d30bc757dcd8?documentId=721c28ed-9f6c-465e-963b-4fc5ba9ec263&agendaltemId=96169a22-da9c-425c-870b-1ed47fb0c937>

¹⁵ <https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/54e3c939-bce6-472f-a695-c6d198e89f14?documentId=cb1ea2b5-11d0-431c-addb-deca7af023cb&agendaltemId=99f67340-6e82-4045-a937-af048ed9e509>

Bijlage 12:

M-7

MOTIE

Voorstel: Makelpunt Overbetuwe
Motie voor de begroting 2023 - 2026
De raad van de gemeente Overbetuwe in vergadering bijeen d.d. 8 november 2022
Onderwerp: realiseer een makelpunt voor goed gebruik van binnen-en buitenruimten
<p>De ondergetekende, lid van de raad van de gemeente Overbetuwe, gehoord hebbende het voorstel van het college voor de begroting 2023 – 2026</p> <p>overwegende dat</p> <ul style="list-style-type: none">• Inwoners, ondernemers, verenigingen en bewonersinitiatieven behoefte hebben aan ruimte om initiatieven te ontplooiën• Deze behoeften divers zijn, denk aan binnenruimte zoals een dorps huis, zaalruimte of mogelijkheden om openbare ruimte c.q. percelen te gebruiken voor tijdelijke initiatieven (denk bijvoorbeeld aan moestuinen)• Aan de andere kant er o.a. inwoners, dorps huizen en ondernemers zijn die ruimte beschikbaar hebben.• Er geen platform is die deze initiatieven aan elkaar koppelt• Er goede voorbeelden zijn in Arnhem en Nijmegen hoe deze initiatieven aan elkaar te koppelen zijn(zie https://makelpunt.Nijmegen.nl en https://arnhem.makelpunt.nl .
<p>We vragen het college om uiterlijk in 2023 te komen met een voorstel aan de raad voor het inrichten van een digitaal platform waarbij vraag en aanbod elkaar kunnen ontmoeten.</p> <p>en gaat over tot de orde van de dag.</p>
<p>Ondertekening, naam:</p> <p>Ard op de Weegh Burgerbelangen OverBetuwe</p> <p>Mariel de Vries, D66</p> <p>Gerdien Maaijen ChristenUnie</p> <p>Elbert Elbers PvdA,</p>

2. en de wooncorporaties volgens eigen aangeven financieel ook daartoe in staat zijn;
3. de gemeente Overbetuwe richting wooncorporaties heeft aangegeven om de komende periode in regionaal verband bij actualisatie van de Woondeal te kijken naar een bijstelling van de huidige ambities.

We vinden dat:

1. de gemeente Overbetuwe net zo ambitieus moet zijn als de wooncorporaties bij het realiseren van noodzakelijke sociale huurwoningen.

We vragen het college om:

1. In samenwerking met de wooncorporaties te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de ambities van de gemeente dichterbij de ambities van de wooncorporaties te brengen voor wat betreft het aantal te bouwen sociale huurwoningen, in Overbetuwe in de periode van 2022 tot 2030.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	0	tegen	7
CDA:	voor	0	tegen	7
D66:	voor	0	tegen	3
BOB:	voor	0	tegen	3
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	0	tegen	3
PvdA:	voor	1	tegen	0
CU:	voor	1	tegen	0

Totaal: voor 5 tegen 23

Hiermee is deze motie niet aangenomen

drs. D.E. van der Kamp	R.P. Hoytink- Roubos
griffier	voorzitter

Bijlage 14:

M O T I E M-9

Bouw De Kruisakkers

Deze motie hoort bij agendapunt 6, Programmabegroting 2023.

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

PvdA, Elbert Elbers

GroenLinks Overbetuwe, Erwin Roze

CDA, Luca Consoli

GBO, Ans Huisman

VVD Overbetuwe, Peter de Waard

BOB, Ard op de Weegh

ChristenUnie Overbetuwe, Gerdien Maaijen

D66 Mariel de Vries

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

1. er in Overbetuwe, met name in het dorp Elst, een tekort aan ruimte is voor de binnensport en het bewegingsonderwijs;
2. de raad al op 1 oktober 2019 uitsprak dat sportaccommodatie de Kruisakkers in Elst zowel kwalitatief als kwantitatief niet voldoet aan de huidige normen voor binnensportaccommodaties;
3. de raad op 9 november 2021 een amendement aannam¹⁶ om € 50.000 te begroten voor een versnelde planvorming rond de nieuwbouw van sportaccommodatie de Kruisakkers in Elst.

We vinden dat:

1. de planvorming voor nieuwbouw en realisatie van sportzaal De Kruisakkers grote urgentie heeft.

We geven het college opdracht om:

1. onmiddellijk te starten of door te gaan met planvorming rond nieuwbouw en realisatie van sportzaal De Kruisakkers en de raad uiterlijk in Q2 2023 voor behandeling van de Kadernota 2024 met een raadsmemo te informeren over de voortgang en de noodzakelijke investeringen.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor 7	tegen 0
CDA:	voor 7	tegen 0
D66:	voor 3	tegen 0
BOB:	voor 3	tegen 0
VVD:	voor 3	tegen 0
GL:	voor 3	tegen 0
PvdA:	voor 1	tegen 0
CU:	voor 1	tegen 0

Totaal: voor 28 tegen 0

¹⁶ Amendement A-4 ingediend door CDA, D66 en PvdA met de naam 'sportzaal en cultureel centrum De Kruisakkers in volle vaart naar realisatie werd aangenomen met 26 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

Hiermee is deze motie wel aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 15:

M O T I E M-11

Versnel bouw Land van Tap

Deze motie hoort bij agendapunt 6, Programmabegroting 2023.

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

PvdA, Elbert Elbers

GroenLinks Overbetuwe, Erwin Roze

VVD Overbetuwe, Peter de Waard

BOB, Ard op de Weegh

ChristenUnie Overbetuwe, Gerdien Maaijen

CDA, Luca Consoli

GBO, Ans Huisman

D66, Jonna Termorshuizen

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

1. er in Overbetuwe een tekort aan woonruimte is voor onder meer onze jeugd, starters en ouderen;
2. de raad op 25 mei een ontwikkelvisie Land van Tap heeft vastgesteld;
3. het college via een amendement van de gemeenteraad de opdracht kreeg om een grondig onderzoek uit te voeren op het gebied van onder andere bouw en woonlagen, verkeersveiligheid, bereikbaarheid, leefbaarheid, parkeerbeleid en de mogelijkheid tot een integraal plan, inclusief ontwikkeling van de nog te verwerven gronden en deze mogelijkheden voor de uitwerking van het uitvoeringsplan aan de raad voor te leggen ter besluitvorming;
4. de raad tot op heden nog geen resultaten van een onderzoek en een uitvoeringsplan kreeg voorgelegd.

We vinden dat:

1. de planvorming voor nieuwbouw en realisatie van het Land van Tap grote urgentie heeft.

We geven het college opdracht om:

1. onmiddellijk te starten of door te gaan met planvorming rond de bouw en realisatie van woningen op het Land van Tap met focus op woningen voor starters en ouderen en de raad uiterlijk in Q2 2023 voor behandeling van de Kadernota 2024 met een raadsmemo te informeren over de voortgang en de noodzakelijke investeringen.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	7	tegen	0
CDA:	voor	7	tegen	0
D66:	voor	3	tegen	0
BOB:	voor	3	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	3	tegen	0
PvdA:	voor	1	tegen	0
CU:	voor	1	tegen	0

Totaal: voor 28 tegen 0

Hiermee is deze motie wel aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 16:

M O T I E M-12

Samen kaders stellen voor toekomst Overbetuwe

Deze motie gaat over een onderwerp uit de programma begroting 2023

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

- VVD Overbetuwe, Peter de Waard
- BOB, Ard Op de Weegh
- PvdA, Elbert Elbers
- D66, Mariël de Vries
- ChristenUnie, Gerdien Maaijen

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Het stellen van kaders een van de kerntaken is van de gemeenteraad.
- Het college heeft aangegeven graag samen met de raad aan zet te zijn.
- De begroting een belangrijk document is voor het stellen van die kaders.
- De kaders die in de begroting 2023 staan aanscherping behoeven, waardoor ze ook echt een handvat bieden voor de controle door de raad.

Besluit om:

- Vanaf januari 2023 iedere maand tijdens de politieke voorronde één programma te agenderen in de door het college aan te geven volgorde.
- Tijdens de politieke voorronde de inhoud en de kaders van het programma te bespreken en waar nodig (voorstellen tot) aanpassingen ter besluitvorming voor te leggen tijdens de raadsvergadering.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	0	tegen	7
CDA:	voor	0	tegen	7
D66:	voor	3	tegen	0
BOB:	voor	3	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	0	tegen	3

PvdA: voor 1 tegen 0
CU: voor 1 tegen 0

Totaal: voor 11 tegen 17

Hiermee is deze motie niet aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 17:

M O T I E M-13

Betaalbare koopwoningen voor Overbetuwe

Deze motie gaat over een onderwerp uit de programma begroting 2023

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

- VVD Overbetuwe, José Rouwenhorst
- BOB, Ard op de Weegh
- PvdA, Elbert Elbers
- ChristenUnie, Gerdien Maaijen

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Er in ook in Overbetuwe te weinig woningen beschikbaar zijn.
- Er voor starters helemaal geen goedkope koopwoningen zijn.
- Er een groep starters tussen wal en schip vallen doordat ze voor (sociale) huurwoningen teveel verdienen en de reguliere koopwoningen vanaf circa 350.000 euro zijn te duur..
- Het onwenselijk is als deze groep onze gemeente zou verlaten. Deze groep levert een belangrijke bijdrage aan de economische en sociale ontwikkeling van onze gemeente.
- De eis van Overbetuwe om in projecten minimaal 30% sociale huurwoningen te bouwen heeft een prijs. Projectontwikkelaars/bouwers vertelden ons dat sociale huurwoningen qua prijs niet uit kunnen in deze projecten. Het geld dat ze te kort komen wordt verrekend door een opslag te zetten op de koopwoningen waardoor het totale project wel financieel uit kan.
- Deze opslag maakt mede dat goedkope koopwoningen niet meer goedkoop zijn en niet betaalbaar zijn voor (tweeverdienende) starters.
- Projectontwikkelaars/bouwbedrijven aangeven dat als er een project zou komen waarin alleen goedkope koopwoningen gebouwd mogen worden, de verkoopprijs van deze woningen aanzienlijk lager kan liggen. Hierdoor komen er ook voor deze groep koopstarters weer mogelijkheden in Overbetuwe.

We geven het college opdracht om:

- Met een voorstel te komen voor een project met alleen goedkope koopwoningen in Overbetuwe en aan te geven welke verkoopprijs dan realistisch is voor deze starterswoningen.
- Creatief mee te denken hoe de verkoopprijs van deze koopwoningen zo laag mogelijk gehouden kan worden. Denk hierbij aan aankoopsubsidies, startersleningen of bijvoorbeeld erfpacht van de grond. In andere gemeenten zien wij veel concrete mogelijkheden.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	0	tegen	7
CDA:	voor	0	tegen	7
D66:	voor	0	tegen	3
BOB:	voor	3	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	0	tegen	3
PvdA:	voor	1	tegen	0
CU:	voor	1	tegen	0

Totaal: voor 8 tegen 20

Hiermee is deze motie niet aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 18:

M O T I E M-14

Toewijzingsbeleid voor standplaatsen in Overbetuwe

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

CDA, Marijke Mulder

GroenLinks Overbetuwe, Hanneke Bruinsma

D66, Janita Hanekamp-Janssen

GBO, Ans Huisman

ChristenUnie Overbetuwe, Gerdien Maaijen

PVDA, Elbert Elbers

BOB, Ard op den Weegh

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

1. in de Programmabegroting 2023 als resultaat voor 2023 genoemd staat dat er zes woonwagenstandplaatsen gerealiseerd zullen worden.
2. de raad in 2021 de locatie aan de Platenmakersstraat in Elst aangewezen heeft als toekomstige woonwagenlocatie om zo te komen tot 4 extra woonwagenstandplaatsen.
3. de raad daarnaast via een amendement de opdracht heeft gegeven om een alternatieve locatie te onderzoeken voor 2 extra woonwagenstandplaatsen in het westen van de gemeente.
4. het proces rondom de totstandkoming van de standplaatsen erg lang duurt en dat woonwagenbewoners behoefte hebben aan duidelijkheid over de toewijzing en/of hun plaats op de wachtlijst.
5. Er op maandag 31 oktober 2022 een informatiememo door het college is gedeeld (kenmerk 2022-048527) over de stand van zaken omtrent de woonwagenstandplaatsen, waarin wordt aangegeven dat het college mogelijkheden ziet om het toewijzingsbeleid aan te passen en meer duidelijkheid te geven aan woonwagenbewoners.

We vinden dat:

1. het belangrijk is om woonwagenbewoners meer duidelijkheid te geven over hun kansen op een standplaats in onze gemeente, nu het proces vertraagd is.

We geven het college opdracht om:

1. De mogelijkheden te onderzoeken, zoals uitgewerkt in de informatiememo met kenmerk 2022-048527, om het toewijzingsbeleid aan te passen en een voorstel hierover in het eerste kwartaal van 2023 voor te leggen aan de raad.
2. Verdere vertraging van het proces rondom de totstandkoming van woonwagenstandplaatsen zoveel mogelijk te beperken en de raad zo snel mogelijk te informeren over het verdere vervolg.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	7	tegen	0
CDA:	voor	7	tegen	0
D66:	voor	3	tegen	0
BOB:	voor	3	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	3	tegen	0
PvdA:	voor	1	tegen	0
CU:	voor	1	tegen	0

Totaal: voor 28 tegen 0

Hiermee is deze motie wel aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 19:

MOTIE M-15

Regeren is terugkijken en vooruitzien

Deze motie hoort bij programmabegroting 2023

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

D66 Overbetuwe, Mariel de Vries

VVD, Peter de Waard

BOB, Ard op de Weegh

CU, Gerdien Maaijen

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Er veel in- en externe factoren zijn die onherroepelijk het beleid en de financiën van onze gemeente zullen beïnvloeden.
- In de bestuursrapportages alleen naar feitelijke lasten (en baten) wordt gekeken.
- Niet geëvalueerd is of de bezuinigingen voor 2022 tot het gewenste effect hebben geleid en er mogelijk aanleiding is tot een heroverweging nu de financiële situatie verbeterd is.
- Veel beleidsnota's verouderd zijn en er geen duidelijke afspraken zijn over termijnen van evaluatie en herziening van deze nota's.

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- De P&C cyclus biedt kansen-om meer vooruit te zien en proactief te handelen door bijvoorbeeld duidelijk aan te geven op welke onderdelen tussentijds of versneld herziening van beleid, bijstellen kaders of hernieuwde afweging van prioriteiten nodig is. Hierbij kan aangehaakt worden op het document "Samen aan Zet"

We vinden dat:

- De kansen om meer vooruit te kijken gegrepen moeten worden
- De afspraken over "Samen aan Zet" voorafgaand of gelijktijdig met het vaststellen van de begroting vaststellen en verder uitbouwen naar een strategische agenda. Daarvoor moet naast de majeure projecten ook worden vastgelegd welke beleidsstukken komende jaren worden geagendeerd en op welke wijze de raad wordt betrokken.
- In de P&C cyclus ook opgenomen moet worden hoe eerdere bezuinigingen uitpakken en de raad daarmee in de gelegenheid wordt gesteld tot een heroverweging bij een gewijzigde financiële situatie.

We vragen het college om:

- In overleg met de Raad voor behandeling van de begroting 2024 of zoveel eerder als mogelijk te komen een cyclus die meer handvatten biedt om proactief bij te sturen
- Een overzicht te maken van de beleidscyclus van alle beleidsplannen (jaar van evaluatie en herziening)
- In de P&C cyclus voor of bij het vaststellen van de begroting 2024 een voorstel te doen op basis waarvan de raad de strategische agenda voor het komende jaren kan vaststellen
- nog geen onomkeerbare besluiten te nemen n.a.v. de nota "Samen aan Zet" tot deze in de raad besproken en vastgesteld is

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen
CDA:	voor	tegen
D66:	voor	tegen
BOB:	voor	tegen
VVD:	voor	tegen
GL:	voor	tegen
PvdA:	voor	tegen
CU:	voor	tegen

Totaal: voor tegen

Hiermee is deze motie wel/niet aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 20:

M O T I E M-16

Verbetering kijk op onderwijshuisvesting op basis van prognoses

Deze motie hoort bij agendapunt 6, Programmabegroting 2023

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

PvdA, Elbert Elbers

BOB, Ard op de Weegh

VVD Overbetuwe, Peter de Waard

ChristenUnie Overbetuwe, Gerdien Maaijen

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

1. het college in het Uitvoeringsprogramma 2022 een aantal vraagstukken voor onderwijshuisvesting ziet ontstaan o.a. als gevolg van toename van aantal inwoners;
2. sommige scholen in onze gemeente ruimte over hebben en andere scholen uitpuilen;
3. dit te maken heeft met het ontbreken van een duidelijke visie op basis van goede leerlingprognoses
4. het onder andere gaat om de nieuwbouw primair en voortgezet onderwijs Westeraam Elst, gemeentelijke investering in de ventilatie HPC Zetten en Meforta Zetten;
5. ook de renovatie van Ds. Van Lingenschool Zetten een aandachtspunt is net als de aanvullende investering van nieuwbouw basisschool SamSam Oosterhout;
6. de Raad een goed beeld wil hebben waar onze kinderen van de toekomstige wijk de Pas en de nieuwe wijk aan de Linge straks naar school kunnen gaan op een veilige manier
7. een en ander vraagt om een huisvestingsvisie op het niveau van basisscholen en van voortgezet onderwijs,
8. het college bij de begroting 2023 in kaart zou brengen welke prioritering kan worden aangebracht en wat de mogelijke financiële effecten zijn.

We hebben nagedacht over en houden rekening met het feit dat:

1. het strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs gemeente Overbetuwe (SHP) in december 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld;
2. en dat in beginsel elke vier jaar een bijstelling van het SHP plaatsvindt, waarbij uiteraard met betrokken partijen wordt gekeken of het SHP in de praktijk werkt.

We vinden dat:

1. in de Programmabegroting 2023 een voor de raad navolgbare onderbouwing van de prioritering ontbreekt;
2. de vraagstukken voor onderwijshuisvesting onvoldoende worden opgelost en dat daarmee zorgen ontstaan bij onze inwoners.

We geven het college opdracht om:

1. de bijstelling van het strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs gemeente Overbetuwe te laten plaatsvinden in 2023, in plaats van 2024, op basis van geactualiseerde leerlingprognoses en met betrokkenheid van onderwijs en inwoners van Overbetuwe;
2. bij dit huisvestingsplan expliciet aandacht te besteden aan het verduurzamen van de gebouwen.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 08-11-2022

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	0	tegen	7
CDA:	voor	0	tegen	7
D66:	voor	3	tegen	0
BOB:	voor	3	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	0	tegen	3

PvdA: voor 1 tegen 0
CU: voor 1 tegen 0

Totaal: voor 11 tegen 17

Hiermee is deze motie niet aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 21:

M O T I E M-17

Overbetuwe doet mee met Stichting Steenbreek

Deze motie hoort bij programmabegroting 2023

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

ChristenUnie Overbetuwe, Gerdien Maaijen
PvdA, Elbert Elbers
D66, Jonna Termorshuizen
Groen Links, Erwin Roze

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- er sprake is van drogere warmere zomers en tegelijkertijd heftiger regenbuien;
- er verwacht wordt dat deze veranderingen in de nabije toekomst extremer worden;
- dit kan leiden tot een hogere temperatuur in onze woonomgeving met extra vraag naar elektrische koeling, een zwaardere belasting van het rioolnet en een hoger risico op wateroverlast bij forse buien.

We hebben nagedacht over en houden rekening met dat:

- er bij de inrichting van de openbare ruimte van Overbetuwe sprake is van duurzaamheidsmaatregelen;
- bij veel woningen tuinen 'onderhoudsvriendelijk' worden aangelegd of aangepast, wat vaak vooral betegeling betekent;
- betegeling in de woonomgeving aanleiding kan geven tot hogere temperatuur en wateroverlast;
- de gemeente meer kan doen aan bewustwording van deze problematiek bij bewoners door het verstrekken van voorlichting over het duurzamer inrichten van tuin en woonomgeving;
- de [Stichting Steenbreek](#) veel informatie heeft en adviezen en ondersteuning geeft om samen met deelnemende gemeenten, waterschappen en provincies onze leefomgeving te vergroenen;
- het doel is onnodige verharding in met name privéruimte te vervangen door een diversiteit aan groen met de hulp van inwoners en bedrijfsleven;

- Stichting Steenbreek informatie verstrekt over de omvang van de verharding in de gebouwde omgeving aan de aangesloten gemeenten;
- een aantal aan Overbetuwe grenzende gemeenten aangesloten zijn bij Stichting Steenbreek;
- Overbetuwe een groene buffer tussen Arnhem en Nijmegen is en deelname aan Stichting Steenbreek dit beeld naar de inwoners, kan ondersteunen en verstevigen.

We vinden dat:

- het vergroenen van de woonomgeving in Overbetuwe versterking behoeft;
- aansluiting bij Stichting Steenbreek voor deze versterking kennis en ondersteuning oplevert die direct kan worden ingezet;
- door deelname de vergroening in de buurt effectief en efficiënt kan worden versterkt.
- de kosten van deelname met € 2500,- per jaar relatief gering zijn;
- te onderzoeken of deze kosten kunnen worden gedekt door in het voorjaar, daar waar mogelijk, niet of minder te maaien. Dit heeft een positief effect op de biodiversiteit van zowel planten als insecten.

We vragen het college om:

- Overbetuwe als deelnemer aan te melden bij Stichting Steenbreek en de financiële lasten daarvan te dekken uit de bestaande begroting van programma 1. Duurzame en gezonde samenleving;
- met Stichting Steenbreek op korte termijn een plan te maken voor versnellen van de realisatie van een meer groene, klimaatbestendige en gezonde leefomgeving;
- de raad jaarlijks te informeren over de voortgang, en in ieder geval als onderdeel van en in samenhang met de voortgang van de routekaart duurzaamheid

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 8 november 2022.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	7	tegen	0
CDA:	voor	7	tegen	0
D66:	voor	3	tegen	0
BOB:	voor	3	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
GL:	voor	3	tegen	0
PvdA:	voor	1	tegen	0
CU:	voor	1	tegen	0

Totaal: voor 28 tegen 0

Hiermee is deze motie wel aangenomen

drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 22:

Bijdrage GBO:

Voorzitter, college, collega-raadsleden en belangstellenden in de zaal of thuis, Ik wil u graag meenemen naar 1973. Een aantal van u herinnert zich dat nog en anders heeft u er wellicht in geschiedenislessen iets over gehoord. In 1973 was er een vergelijkbare crisis met brandstof: de oliecrisis. Ook toen was er sprake van oplopende inflatie en konden mensen moeilijk rondkomen. Het waren onzekere tijden. Het herstel van die economische crisis heeft vele jaren geduurd.

Ook nu weten we niet wat ons de komende jaren te wachten staat. We kunnen er slechts een inschatting van proberen te maken. En dat is ook de wijze waarop GBO naar deze begroting kijkt: het is de meest reële inschatting op dit moment die als leidraad kan dienen wanneer er keuzes gemaakt moeten worden. We moeten verstandig met geld van onze inwoners omgaan, voortdurend afwegen en prioriteiten stellen. We kunnen het geld immers maar één keer uitgeven.

Net als in vorige crisis zijn er ook nu kwetsbare groepen die wij moeten steunen. Concreet voor Overbetuwe heb ik het dan over de meest behoeftigen in onze gemeente. Samen met GL, PvdA, CDA en D66 dient GBO dan ook een amendement in om aan deze groep een bijdrage te geven in de extreem hoge energiekosten. Daarbij gaan we uit van de bijstandsnorm van 130%. We realiseren ons dat hieruit forse kosten kunnen voortvloeien, maar in het licht van de huidige situatie en het voorkomen van erger, vinden wij dit voor 2023 verantwoord.

Met betrekking tot kwetsbare groepen is het goed om te lezen dat er de komende jaren ingezet gaat worden op een verdere ontwikkeling van de inrichting van het Sociaal Team Overbetuwe. En dat er tevens een plan uitgewerkt wordt voor een verdere integrale versterking van de sociale basis, vanuit de gemeentelijke taken op basis van de Wmo, de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet publieke gezondheid en de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening. Voor GBO staat de mens centraal, moet iedere inwoner mee kunnen doen en dat zien we hierin terugkomen.

Meedoen beperkt zich uiteraard niet tot de meest kwetsbare groepen. Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin iedereen meedoet ongeacht gender, leeftijd, kleur of culturele achtergrond. En dat geldt eveneens voor inwoners met een beperking. GBO staat voor inclusiviteit waarbij verschillen worden erkend, gerespecteerd en benut. We vinden het belangrijk dat dit actief wordt uitgedragen en zo bespreekbaar wordt gemaakt.

Naast het kunnen meedoen van alle inwoners vindt GBO het eveneens belangrijk dat iedereen mee kan praten. Met het vroegtijdig betrekken van inwoners en aandacht hebben voor initiatieven van inwoners en bedrijven wordt invulling gegeven aan participatie, één van de speerpunten van GBO. Ook het geven van informatie aan onze inwoners en een goede bereikbaarheid van het gemeenteloket zijn essentieel. GBO vindt dan ook dat dit de eerste prioriteit van de ambtelijke organisatie moet zijn en we willen dit ook in 2023 monitoren om zo te komen tot verbeterpunten.

Behalve een energiecrisis is er op dit moment ook een woningcrisis. Er zijn te weinig woningen voor onze inwoners, en dan met name voor ouderen en starters. GBO wil dat, ondanks de stikstofuitspraak van de RvS van 2 november jl., de ambities met betrekking tot de woonagenda overeind blijven voor alle groepen inwoners en dat er tevens aandacht blijft voor verschillende woonvormen, zoals bijvoorbeeld flexwoningen, mantelzorgwoningen en tiny houses. Daarnaast zou GBO graag zien dat lopende projecten daadkrachtig en, waar mogelijk, versneld worden opgepakt.

Naast de energiecrises en de woningcrises hebben we ook zorg om het klimaat. GBO wil blijven inzetten op duurzaamheid, zowel in het publieke domein als in het private domein.

Duurzaamheid stimuleren betekent investeren in de toekomst, ook voor de komende generaties. GBO staat daarom positief tegenover voorlichting en initiatieven op dit gebied. Tot slot, voorzitter, vraag ik aandacht voor de capaciteit van onze ambtelijke organisatie. Op dit moment is al merkbaar dat die capaciteit onder grote druk staat. Wij juichen dan ook toe dat in 2023 maatregelen worden getroffen om de formatie op sterkte te brengen en ziekteverzuim terug te dringen en te voorkomen. Daarnaast roep ik mijn collega raadsleden op om het beslag op onze ambtelijke organisatie tot het meest noodzakelijke te beperken, zodat er voldoende capaciteit is voor dienstverlening aan en communicatie naar onze inwoners.

Bijlage 23:

Bijdrage CDA:

Voorzitter, collega's,

Vanavond bespreken we (en wat het CDA betreft stellen we vast) de begroting 2023. Een begroting die opgesteld is in een buitengewoon complexe globale situatie, met een voor het moderne tijdperk bijna unieke conjunctuur: een oorlog in Europa, de (deels daaruit) resulterende energiecrisis, enorme uitdagingen op het gebied van klimaatadaptatie maar nog veel meer klimaatmitigatie, de noodzaak om in een snel tempo de wereldwijde voedselvoorziening radicaal anders in te richten, een enorme toestroom aan asielzoekers, en zo zou ik kunnen doorgaan. Afijn: een onstabiele situatie op bijna elk front.

Dan wordt het zelf op de schaal van Overbetuwe een uitdaging om een begroting op te stellen die zonder meer als realistisch en passend bij de snel veranderende situatie kan zijn. Onzes inziens is dat binnen de hierboven geschetste kaders toch aardig gelukt, wat een groot compliment waard is aan de organisatie die keihard gewerkt heeft om dit tot stand te brengen, en die de grote hoeveelheid technische vragen vakkundig beantwoordt heeft waardoor het CDA zich vanavond kan richten op het meegeven van een aantal punten die extra aandacht en zorg verdienen (en mocht het CDA iets vragen dat al daar beantwoord is bij voorbaat excuses). Het feit dat er relatief weinig amendementen zijn ingediend interpreteren we dan ook als een teken dat er op de basisstructuur van deze begroting geen fundamentele kritiek is.]

Een extra opmerking vooraf: ik zal naar ingediende moties en amendementen alleen verwijzen wanneer de CDA-fractie ze beschouwt oftewel als aanleiding voor vragen aan het College, oftewel als functioneel voor onze beschouwingen. Ons stemgedrag (bij moties en amendementen waar onze naam niet erbij staat) ziet u vanzelf later op de avond.

Voorzitter: er zijn wel vanuit politieke partijen vragen gesteld over de consistente toepassing van de beleidsmatige uitgangspunten in deze begroting (ik verwijs naar amendement A1 van BOB en VVD). Wat het CDA betreft is het beleid van het College duidelijk maar toch voor de zekerheid een **vraag aan de wethouder: kan het College nog eens kort en bondig uitleggen hoe ze de relatie tussen bestaand beleid en nieuwe uitgaven ziet in deze begroting?**

Voorzitter, voordat ik kort op de verschillende programma's in ga nog een algemene vraag. Bij paragraaf II (bl. 57 en verder) wordt uitvoerig ingegaan op o.a. risicomanagement. Een ding valt op: bij verreweg de meeste kengetallen zit OB goed of heel goed, met een uitzondering: de solvabiliteitsratio, en dat is geen recente issue. **Vraag: kan de wethouder zijn gedachten met de Raad delen, zowel over of dit kengetal problematisch is, als of het College plannen heeft of daar verandering in te brengen?**

Voorzitter, ik begin de CDA tocht door de programma's met programma 2 (Leefbare en bereikbare samenleving) vanwege de actualiteit. Dat er een uitdaging ligt om deze begroting aan te laten sluiten bij de fluïde werkelijkheid – mede door het belabberd en zwalkend beleid van de landelijke regering - blijkt onder meer uit de zeer recente uitspraak van de Raad van State dat **'de bouwvrijstelling stikstof niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht**. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kan

daardoor niet anders dan constateren dat die bouwvrijstelling niet gebruikt mag worden bij bouwprojecten.¹⁷ Gelet op het feit dat het realiseren van betaalbare woningen op een zo kort mogelijk termijn een grote wens/noodzaak is (zie ook moties M9 en M11 die we steunen, en motie M8 waar we graag de reactie van het College vernemen. En zie ook de wens uitgesproken op bladzijde 17 van de begroting om bouwprojecten te *versnellen*), **vraag aan de wethouder: kan het College al iets zeggen over de mogelijke gevolgen van deze rechterlijke uitspraak voor de bouwprojecten in onze gemeente? Of kan het College aangeven wanneer ze in staat zullen zijn om dat aan de Raad voor te leggen?**

In het algemeen is het belangrijk om te blijven hameren op de noodzaak om een woonklimaat te realiseren die voor zo veel mogelijk inwoners goede oplossingen biedt. Zie in dit kader motie **M-14 Toewijzingsbeleid woonwagens**.

En nu dat we toch bezig zijn met programma 2: graag reactie van het College op motie **M-8** over de samenwerking met wooncorporaties. **In hoeverre vraagt deze motie iets wat nu niet al gebeurt?**

Voorzitter, terug naar Programma 1 (Duurzame en gezonde samenleving). Overbetuwe is hard bezig op dit gebied, de uitdaging is en blijft wat goed is voor dier en natuur te combineren met wat goed is voor de mens, en de mogelijke spanningen tussen de twee perspectieven te erkennen. Het CDA is in ieder geval blij dat de plannen voor het behouden van het zwembad in Zetten nog steeds prominent in beeld zijn, en we kijken uit naar de uitwerking van de scenario's.

Interactie met de samenleving (Programma 3) is cruciaal voor het bouwen van wederzijds vertrouwen. Goed idee om een lokale ombudspersoon aan te stellen, heel goed om aan interactie en participatie te blijven werken. Wel met een goed verwachtingsmanagement richting alle partijen in het achterhoofd.

Voorzitter, wat meer woorden over de Inclusieve en Participatiesamenleving (programma 4). Dit is niet alleen (al jaren) een grote financiële uitdaging – hoe houd je als gemeente de kosten beheersbaar? Hoe ga je om met (wijzigingen in) het landelijk beleid? – maar de nog grotere uitdaging is niet alleen naar de centen te kijken maar de mensen echt centraal te stellen. In die zin het is fijn dat we als gemeente financiële ruimte hebben om te kunnen investeren in onze samenleving, ook in de mensen die dat extra steuntje in de rug nog harder nodig hebben.

Zoals ik net al zei, 'Grip' op de uitgaven in het SD is hier een groot thema, immers wat we daaraan uitgeven kunnen we niet uitgeven aan andere belangrijke thema's voor onze inwoners. Ook daarom is het zeer van belang dat we investeren op de juiste plaats en dat we ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen in Overbetuwe.

Wat het CDA ook wil meegeven is dat zoals in het coalitieakkoord reeds aangegeven niet ingezet wordt op totaal nieuw beleid maar op perfectionering en waar nodig bijstelling en zo nodig herijking.

Vanuit deze overwegingen is het CDA van mening dat we de kostbare capaciteit van de organisatie niet moeten inzetten om nieuwe visies en nieuwe documenten op te stellen. Uiteraard zijn we benieuwd naar de reactie van college/wethouder op moties die daartoe op roepen.

Voorzitter, ik had het zojuist over de kostbare capaciteit van de gemeentelijke organisatie. Ook hier moeten we waken dat we vooral blijven praten in termen van mensen en niet alleen fte's. De mens centraal stellen en streven naar de menselijke maat is cruciaal voor een gezonde (in de breedste zin des woords) bedrijfsvoering. En zo zijn we aanbeland bij Programma 7. In de begroting wordt terecht verwezen naar de motie 'Krapte op de arbeidsmarkt en vitale functies' en het wordt vermeld dat 'maatregelen worden genomen om hierop in te spelen'. **Vraag aan het College: wat wordt hiermee precies bedoeld?**

Voorzitter, ik rond af. Wat ons betreft is het College erin geslaagd om in tijden van grote onzekerheid een begroting op te stellen die de nodige handvatten bevat om perspectief voor de komende jaren te bieden. Het blijft uiteraard zaak om (in de verscheidenheid van de

¹⁷ <https://www.raadvanstate.nl/stikstof/>

verschillende rollen) er samen op alert te blijven dat dit perspectief waar nodig tijdig bijgesteld kan worden.

Voorzitter, voor zover deze eerste termijn.

Luca Consoli
Fractievoorzitter CDA Overbetuwe

Bijlage 24:

Bijdrage D66:

Regeren is vooruitzien.

In een tijd waar we van crisis naar crisis lijken te worden geslingerd is snel reageren en oplossingen bieden belangrijk, maar moeten we niet vergeten om ook vooruit te kijken.

Er wordt veel gevraagd van ons allemaal. In de eerste plaats van onze inwoners, zij krijgen te maken met stijgende energiekosten en duurdere boodschappen. Een dak boven het hoofd vinden is voor sommige mensen onbereikbaar en steeds meer mensen hebben behoefte aan zorg, maar krijgen te maken met wachtlijsten of het ontbreken van de juiste zorg. Ook ondernemers staan voor uitdagingen, het vinden van personeel is inmiddels in alle sectoren lastig en dit probleem blijft voorlopig. En tot slot hopen veel mensen uit landen over de hele wereld een veilige haven te vinden in Nederland en hebben we onvoldoende gedaan om voor deze mensen menswaardige opvang te regelen. Al deze problemen leiden ook tot onrust en wrijving en verschillen tussen voor- en tegenstanders worden steeds groter. En mensen vragen de overheid, ook de lokale overheid, dus ons als gemeente, om de problemen op te lossen.

En dat doen we graag, maar we moeten dit samen doen, de overheid en de Gemeente Overbetuwe is geen duizend-dingen-doekje, want de (lokale) overheid dat zijn wij. We moeten ons niet laten verleiden om eindeloos met elkaar in discussie te gaan over oplossingen, maar de problemen aanpakken. Door het gesprek met elkaar aan te gaan en elkaar en elkaars mening te respecteren. Daarbij moeten we zowel oog hebben voor de korte termijn als voor de lange termijn. Dus niet alleen wat doen aan de stijgende energielasten, maar ook werken aan verduurzaming van woningen. Niet alleen noodopvang bieden, maar ook zo veel mogelijk passende woningen bouwen. Niet alleen zo goed mogelijk zorg verlenen maar ook werken aan een gezondere leefstijl. Niet alleen een goed armoedebeleid neerzetten, maar ook mensen helpen om aan het werk te gaan. Met die blik hebben we naar deze begroting gekeken.

De uitvoeringsnota is een goede aanvulling op de begroting wat ons betreft. We vinden het jammer dat de nota "samen aan zet" niet samen met de begroting wordt aangeboden. Dit stelt ons namelijk voor een dilemma: er zit veel 'nieuw' beleid met soms grote extra budgetten in de begroting waarvan wij niet goed weten wat het college daarmee van plan is. We moeten dus als raad geld beschikbaar stellen, terwijl wij niet weten wat het doel van dit budget is en wij niet op voorhand de gelegenheid krijgen om kaders te stellen. Aan de andere kant vinden we het verstandig om een realistische begroting op te stellen en extra budgetten voor voorgenomen beleid op te nemen. Onze opstelling is en blijft positief kritisch en we gaan er van uit dat we de kaders voor nieuw beleid nog in de raad bespreken, zoals in de nota "Samen aan Zet" is verwoord. We hebben als D66 heel veel vragen gesteld over deze begroting en de uitvoeringsnota. We beseffen ons dat dit het gevoel kan geven van wantrouwen. Dat is niet zo bedoeld: we hebben als Raad een controlerende en kaderstellende rol en die nemen wij als D66 gewoon heel serieus. We hebben de gesprekken op

de begrotingsmarkt met ambtenaren dan ook erg op prijs gesteld en we willen hen dan ook hartelijk danken voor hun geduld.

De amendementen:

- Het amendement van VVD over degelijke financiën: wij zijn het eens met de VVD dat de uitgangspunten in de begroting niet stroken met de inhoud en ook wij maken ons zorgen over de ontwikkeling van onze solvabiliteit op termijn. Maar zoals hiervoor al aangegeven vinden wij dat een aantal uitdagingen wel aangepakt moeten worden die in de begroting worden genoemd. We zullen bij de behandeling van het nieuwe beleid nog over kaders spreken, zoals verwoord in de nota Samen aan Zet en dan hebben we het ook nog over het budget dat we beschikbaar stellen. Daarom hebben we in onze motie over vooruitkijken ook gevraagd aan het college om nog geen onomkeerbare besluiten te nemen over deze beleidsonderdelen.
- Dierenwelzijn: deze dienen we mee in. Het is goed om over dierenwelzijn het gesprek met elkaar aan te gaan op basis van een goed voorstel.
- Verruiming energietoeslag: we dienen dit amendement mee in, maar wel met de uitdrukkelijke toevoeging dat dit een korte termijn actie is, die gevolgd moet worden door een actie op lange termijn. De beste en meest duurzame oplossing is zorgen dat mensen minder energie verbruiken en/of meer energie zelf kunnen opwekken. Er komt vanuit Den Haag flink structureel extra geld komend jaar tot en met 2030 en we zouden aan het college willen vragen om met een plan te komen om inwoners (en verhuurders) te helpen om versneld energie te besparen en huizen te verduurzamen. Dat is wat ons betreft de structurele oplossing. Omdat we dit op korte termijn voor niet voor iedereen kunnen doen is deze oplossing door verruiming van de energietoeslag weliswaar minder effectief, maar wel gewoon keihard nodig.
- Regenbooggemeente: dit amendement is in goed overleg met GL tot stand gekomen. Respect hebben voor elkaar, ongeacht je achtergrond of voorkeur, is wat ons betreft de basis voor ons handelen.

De moties:

1. Motie 1 over het rekenkameronderzoek dienen we mee in, we verwachten dat het college deze kan omarmen omdat dit immers al is toegezegd.
2. Motie 2 over een sterke sociale basis: we zijn benieuwd naar de reactie van het college, maar verwachten dat deze past bij de nota "samen aan zet". De vraag is of de beelden van wat onder de term 'een sterke sociale basis' overeenkomen
3. Motie 3 over Kansengelijkheid: wij zijn natuurlijk voor kansengelijkheid. We zien dat we in Overbetuwe ook al heel veel doen aan kansengelijkheid: onder meer met ons armoedebelief, aandacht voor laaggeletterdheid en voorschoolse educatie als onderdeel van Locale Educatieve Agenda waarvan het college heeft aangegeven al mee bezig te zijn. We willen voordat we op deze motie reageren dan ook graag de reactie van de wethouder horen over of deze motie toegevoegde waarde heeft. In dat geval zullen we deze motie van harte ondersteunen.
4. Motie 4 over kinderopvang: altijd goed om vooruit te kijken en kansen en risico's in beeld te brengen, dienen wij om die reden dan ook mee in
5. De motie 5 Klimaatadaptatie: BOB was er als de kippen bij en haalde ons rechts -of moet ik zeggen links- in, anders waren wij met een motie over klimaatadaptatie gekomen. Gezien de beleidsplannen die volgend jaar geëvalueerd worden is 2023

precies het juiste moment om hiermee aan de slag te gaan. En natuurlijk steunen wij ook de motie 17 Steenbreek van harte.

6. Motie 7 Makelpunt: een mooie oplossing die wat ons betreft welke meegenomen kan worden bij het herzien van de website van Overbetuwe.
7. Motie 8: Samen met woningcorporaties: alhoewel we denken dat een van de overwegingen (aantallen woningen) op een misverstand berust, zijn we het wel eens met het dictum en we verwachten dat het college het dictum kan omarmen. We horen graag de reactie van de wethouder hierover.
8. Motie 9: Bouw de Kruisakkers:
9. En Motie 11: Land van Tap: zijn raadsbreed dus hoeven geen betoog. We zijn wel benieuwd of het college nog een reactie heeft op deze moties.
10. Motie 12: Samen kaders stellen: ook dit voorstel sluit aan bij onze oproep om vooruit te kijken en onze kaderstellende rol als raad serieus te nemen. Deze motie dienen we dan ook mee in.
11. Motie 13 over Betaalbare woningen: We kunnen een heel eind mee met deze motie. Maar D66 is voor inclusieve wijken met een mix van woningen en bewoners. Als het woord 'alleen' weg kan in het dictum, dan zijn we helemaal voor deze motie.
12. Motie 14 Toewijzingsbeleid woonwagens: mensen op de wachtlijst verdienen het zo snel mogelijk te weten waar ze aan toe zijn. We wensen het college veel voorspoed toe in dit dossier.
13. Motie 15 Regeren is vooruitzien: hiermee kom ik terug op waar ik mee begon: we leven van crisis naar crisis en moeten daarom zowel goed samenwerken, als snel kunnen schakelen en daarbij blijven vooruitzien. We hopen met de oproep in deze motie daar samen beter invulling aan te kunnen geven.
14. Motie 16 Over leerlingprognoses, dienen we mee in en horen ook graag de reactie van het college
15. Motie 17 sluit aan bij de motie klimaatadaptatie en dienen we dus ook mee in.

Bijlage 25:

Bijdrage BOB:

Voorzitter, Collega's

Ik wil beginnen met een citaat van Napoleon Bonaparte:

Men leidt een volk niet zonder het een toekomst te tonen; een leider is een koopman in verwachtingen.

En een citaat van Frits Bolkestein over houding tov begroting:

De eerste groep streeft naar soliditeit, de tweede naar solidariteit, dwz. andermans geld
Wat er voor ons ligt is een boekhouders begroting. Evenals bij de kadernota is er niets te bespeuren van iets, dat op een visie lijkt. Niets, dat er enig inzicht in geeft wat de politieke en maatschappelijke doelen zijn van dit college. Je weet dus eigenlijk niet waar je voor stemt. Dit lijkt te passen in de kreet: "de raad aan zet". De raad zou een zeer grote inbreng kunnen hebben in het beleid. Niets blijkt minder waar. In het interpellatiedebat bleek overduidelijk, dat de collegepartijen ordenen vanuit meerderheden en niet vanuit inhoudelijke en steekhoudende argumentatie. Ook bij de opnieuw in stemming gebrachte amendement van de VVD over de zienswijze van Park Lingezegen was niets te merken van "de raad aan zet". En dat de oppositie zich niet voor niets zorgen maakte, blijkt wel weer uit de plannen van Arnhem om in omstreden gebied Oekraïners te gaan vestigen voor 2 jaar. In strijd met de

bestemming en buiten de bebouwingsgrens. Het laat zich raden wat daarna gebeurt. Van dualisme is weinig te merken. De raad is aan zet als het de coalitie zo uitkomt of als ze het heel comfortabel vinden als de raad komt met voorstellen. Dan is er immers geen directe verantwoordelijkheid. Geen dualisme dus maar protectionisme met als enig oogmerk de rit uit te zitten. De GL-fractie stelt zich in de meeste gevallen wel dual op, waarvoor onze waardering. Maar ze vormen voor de grote twee geen gevaar, want dankzij twee restzetels hebben ze de steun van GL eigenlijk niet nodig.

De begroting op zich is business as usual. Erg naar binnen gekeerd. De wereld staat in brand en kampt met allerlei grote problemen, maar in deze begroting staat niets over energie, werving personeel, inflatie, nieuwe armoede, etc. En met een wethouder van Groen Links met milieu in z'n portefeuille missen we een groenvisie. We moeten het nog maar doen met de oude visies van de wijkplatformen en de wijkraden. Of is de raad hier ook weer aan zet? Gaarne reactie van de wethouder.

Ongeveer de helft van de begroting gaat op aan het sociaal domein. Het gaat om tientallen miljoenen euro's voor onze inwoners. Toch staat er in deze begroting nauwelijks inhoud over dit belangrijke domein. Het lijkt alsof het college gewoon door wil gaan op de door het vorige college ingezette lijn. En dat terwijl de wereld om ons heen fundamenteel verandert. De begroting is beleidsarm en visieloos

- Aandacht nodig voor de armoedecrisis. Hier wordt nauwelijks aandacht aan besteed door het college in deze begroting. Er wordt wel een evaluatie van het armoedebeleid aangekondigd maar deze crisis kan niet wachten op een evaluatie.
- Omgaan met mensen die het moeilijk hebben, schulden hebben en de rekeningen niet meer kunnen betalen
- Kansenongelijkheid: ook op het terrein van gezondheid, inkomen, meedoen, financiën. De kloof wordt steeds groter
- BOB wil meer aandacht voor onderwijs en kinderen met achterstanden die niet mee willen komen. Hoe komen deze kinderen naar school? (hebben ze gegeten, maken kinderen zich zorgen over hun ouders?) -> belangrijk dat we zicht hebben op wat er bij de mensen thuis gebeurt. Hoe krijgen we beter zicht op de problemen en op schrijnende situaties samen met het schoolmaatschappelijk werk? De school is een belangrijke vindplaats.
- We vragen om een visie op de sociale basis. Waar het gaat om inzet van vrijwilligers en ondersteuning van inwoners. Dat ontbreekt nu. De welzijnsorganisatie Forte wordt steeds grootser terwijl de vraagstukken vragen om inzoomen op vraagstukken bij mensen thuis. Wij willen met inwoners in gesprek over de sociale basis (vrijwilligerbeleid, ouderen, vervoer van mensen naar activiteiten, bewonersactiviteiten).
- Ontmoeten en verbinden: welke visie heeft het college hier op. Voorbeeld Huiskamer was een mooi initiatief. Welke rol spelen de buurtverbinder hier in? Zijn we concreet genoeg in de opdracht voor deze mensen. Buurtverbinders zouden op de hoogte moeten zijn van lopende initiatieven en ook vooruit kunnen denken. Hoe verhoudt zich dit tot de rol van de sociale teams?
- Leerlingenprognoses: waar gaan de kinderen van de Pas en de nieuwe wijk aan de Linge straks naar school? Hebben wij voldoende zicht op de huisvestingsmogelijkheden. Sommige scholen hebben ruimte over, anders scholen puilen uit. Dit vraagt om visie op het niveau van basisscholen en van voortgezet onderwijs, In de begroting staat niets over onderwijs
- Aanbevelingen Rekenkamerrapport. Dit rapport vraagt echt om een vervolg. Er moet meer zicht komen op de uitvoering. Volgens BOB moeten we hier in 2023 een vervolg op geven. Het college is niet in controle en de raad is onvoldoende in staat gesteld om de controlerende rol goed uit te voeren. De raad blaft wel maar mag nooit

bijten. Het is nu half jaar na de start van het college en er ligt nog steeds nul komma nul.

- BOB wil in gesprek met inwoners en met organisaties over het sociaal domein. Onder andere over schuldhulpverlening en voornoemde onderwerpen. Als raad hebben we hierin een belangrijke rol. WAT VERSTAAT HET COLLEGE ONDER PARTICIPATIECULTUUR?
- Paragraaf 3.1: de participatiecultuur is het uitgangspunt staat er. Meer draagvlak voor beleid en voor uitvoering. Moet allemaal uitgewerkt worden. We willen als raad ook meedenken ook over de lokale ombudsmens.
-

En een citaat van journalist Jan Blokker:

Politiek is één groot complot tegen eenvoudige sukkels als u en ik.

En nadat ik met een citaat van Frits Bolkestein begon wil ik ook onze linkse broeders van dienst zijn:

Geld is als mest; het is alleen goed als het wordt verspreid.

Voorzitter, ik wil het in eerste termijn hierbij laten.

Bijlage 26:

Bijdrage VVD:

Kaders stellen en nakomen

Bij de behandeling van de kadernota in juli heb ik namens de VVD gezegd:

“We hopen en verwachten dat het college bij de begroting met meer visie en doorrekening van beleid komt. We gaan dan in november op constructieve wijze graag het debat aan over de te maken keuzes.”

De bijdrage van de VVD bestaat vandaag in deze eerste termijn uit drie delen:

1. Een algemeen oordeel over deze begroting 2023
2. Inhoudelijke reactie op: Wonen – Werken – Welzijn – Zuinig zijn
3. Voorstel voor het vervolg

1. Het algemene oordeel - Waarom gaat iemand in de politiek in?

Omdat je een ideaal hebt, omdat je ideeën hebt hoe het beter kan en een ambitie om een dichter bij het ideaalplaatje te komen. Als VVD luisteren we daarbij uiteraard naar onze achterban, en hebben we onze liberale beginselen. We zijn een volkspartij met een mening waar we heen moeten in deze gemeente.

Onze inwoners hebben deze raad gekozen om voor hun belangen op te komen – zowel op korte als lange termijn. Ze mogen van ons verwachten dat we belangrijke ontwikkelingen zien, dat we problemen in een vroeg stadium herkennen en er iets aan doen, en dat we onze idealen voor onze inwoners nastreven. Als VVD zien we bijvoorbeeld:

- Dat onze inwoners het door de inflatie financieel steeds moeilijker krijgen en dat daarom ook de gemeente op haar uitgaven moet letten.
- Dat er steeds minder jongeren en werkenden zijn ten opzichte van ouderen. En dat we die groep dus met woningen en werk in Overbetuwe te kunnen houden.
- Dat er door Arnhem aan de groene buffer wordt geknabbeld en dat we ons daartegen moeten verzetten en ons helder moeten uitspreken tegen woningbouw in Park Lingezegen.
- Dat ook de gemeente niet meer het personeel aan kunnen trekken wat we gewend waren en dat we de dienstverlening daarop aan moeten passen.

We zien echter ook een teleurstellende begroting. Het is een weinig concreet verhaal geworden, zonder visie, zonder ambitie. Participeren om het participeren lijkt het hoogste doel te zijn. Het college lijkt zelf geen flauw idee te hebben waar het met deze gemeente naartoe moet en maakt dan ook geen keuzes.

Wij vrezen vooral vertraging en vier jaar verlies door een college dat uit angst om fouten te maken vooral op de winkel past. Kortom een begroting die geen antwoord geeft op de vragen van deze tijd. En onze vraag blijft dan, waarom zijn deze wethouders de politiek zijn ingegaan?

Ons inhoudelijke beeld

Wonen

Het college zegt 250 woningen per jaar te gaan bouwen. Helaas wordt niet duidelijk waar, wanneer, welke woningen komen. Bovendien zal het college haar eigen doelstelling van 1.000 woningen in deze raadsperiode niet halen. Op het Land van Tap wordt nog steeds niet gebouwd – eerst wordt er nog eens veel gepraat en komt er nog een ontwikkelvisie.

Er is gelukkig terecht aandacht voor veel verschillende groepen op de woningmarkt. We missen echter de groep werkende jongeren die een goedkope koopwoning zoeken. In grotere projecten subsidiëren de koopwoningen de sociale huurwoningen, waardoor ze voor die jongeren niet meer bereikbaar zijn. In een **motie M-13** roepen we ertoe op om die goedkope koopwoningen wél te gaan bouwen in Overbetuwe.

Werken

We vragen ons al jaren af waarmee we over 10-15 jaar in Overbetuwe onze boterham verdienen. Helaas komt het college ook deze periode niet met een antwoord. Er zullen volgens ons meer duurzame bedrijven komen, die minder arbeidsintensief zijn, maar waarschijnlijk wel meer ruimte nodig hebben.

Meer lokale en regionale bedrijven waarvoor we onze bedrijventerreinen stap voor stap uit moeten breiden. En bedrijven die in de dorpskernen een belangrijke bijdrage leveren aan de voorzieningen in onze gemeente. Roepen dat je een sterk vestigingsklimaat wil hebben, is dan niet voldoende. Het college moet met een visie en ruimte voor ondernemers komen.

Welzijn

Afgelopen jaren zijn we met het sociaal domein de goede weg ingeslagen. Maar er moet ook nog heel veel gebeuren om het toekomst bestendig te maken. We zien de bedragen die vrij worden gemaakt – maar hebben geen zicht op wat daarmee gaat gebeuren. Als VVD zijn we zijn we blij met de aandacht voor preventie en willen we een huiskamer in iedere kern.

We kijken met grote zorgen naar onze jongeren die blootgesteld worden aan de verleidingen van drugs en andere gevaren. Samen met onze inwoners, organisaties en het onderwijs moeten we criminaliteit, ondermijning aanpakken en mensen weerbaarder maken.

Wat verkeersveiligheid betreft staat 2023 helaas weer in het teken van onderzoeken. We missen het aanpakken van de knelpunten die bij onze inwoners bekend zijn.

Zuinig zijn

De financiële uitgangspunten van het college zijn goed. Laten we eens kijken of die ook worden nagekomen.

- Het college zegt een sluitende begroting aan te bieden,
 - maar komt daadwerkelijk € 2,7 miljoen tekort – die wordt extra geleend, de lang lopende schulden gaan naar € 135 miljoen in 2023.
- De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de gemeente haar schulden kan betalen.
 - De norm van het college wordt door het tekort echter niet gehaald.

- Uitgangspunt van het college is dat nieuw beleid alleen mogelijk is als bestaand beleid in gelijke mate wordt ingeperkt.
 - Er wordt naar eigen zeggen ruim € 5 miljoen door het college geïnvesteerd – maar van inperking is geen sprake.

Het college sluit de ogen voor stijgende projectkosten en voor grote bedragen is helemaal niet duidelijk waar die aan uitgegeven worden. We kunnen dit financieel helaas niet degelijk noemen.

Het college geeft de inwoners de complimenten voor het scheiden van afval, maar confronteert ons allemaal wel met een stijging van de afvalkosten met 3,7%. Door de oplopende kosten bij de gemeente en uitblijven van besparingen, wordt de OZB ook nog eens met 2% extra verhoogd. Een slechte boodschap voor onze inwoners in deze dure tijden. Wij hebben dan ook **amendement A-1** ingediend om het college een zetje de goede kant op te geven.

Ons voorstel voor het vervolg

Als volksvertegenwoordigers hebben we 2 belangrijke taken:

- 1/ Kader stellen en
- 2/ Het controleren van het college

Beide doen we voor een belangrijk deel op basis van de begroting. Deze begroting stelt de raad echter nauwelijks in staat om die kerntaken uit te voeren.

We zouden daarom tegen deze begroting kunnen stemmen, maar dat maakt de begroting niet beter en voor de organisatie is het hebben van een financiële basis voor komend jaar erg belangrijk.

Ik heb in juli toegezegd dat we ons constructief op zouden stellen. Onder de slogan van deze coalitie: “de raad aan zet” lijkt het ons daarom goed om in komende periode per programma heldere kaders voor beleid en een beoogd resultaat vast te stellen. Dan kunnen we als raad namens onze inwoners ook controleren of het resultaat wordt bereikt. We dienen hiervoor **motie M-12** in.

Bijlage 27:

Bijdrage Groenlinks:

Geachte leden van deze raad, andere aanwezigen en vooral ook de mensen thuis. Ik wil graag met u delen hoe GroenLinks Overbetuwe aankijkt tegen de Begroting 2023.

In mijn inbreng tijdens de Kadernota sprak ik over de voorpret die ik voelde voor de plannen voor de komende periode. Die voorpret viel toen een beetje tegen: hoe anders is dat nu! Er staan wat GroenLinks betreft veel mooie plannen in deze begroting en in het uitvoeringsprogramma. Ik licht er graag drie uit waar wij heel blij van worden.

Er komen in 2023 Wijkuitvoeringsplannen vanuit de Transitie Visie Warmte, die moeten leiden tot pilotwijken waarbij woningen van het gas worden gehaald. Helaas is de situatie met betrekking tot energie in de afgelopen maanden alleen maar verslechterd. We verbruiken nog steeds teveel fossiele brandstof en zien dat de klimaatdoelstellingen onder druk staan, ook al laten huishoudens zien dat ze goed aan het besparen zijn, zowel in hun gas- als elektriciteitsverbruik. Ervoor zorgen dat woningen gasloos worden draagt positief bij aan doelen op het gebied van klimaat, maar vermindert ook de afhankelijkheid van andere landen.

In het Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte, waarin onder andere het onderhoud van al het openbaar groen geregeld is, worden stappen gezet voor het realiseren van onze klimaatambities. Hieraan kunnen inwoners ook een steentje bijdragen door de gemeente uit te dagen en het zelf beter te doen, het zogenoemde Right to challenge. De fractie van GroenLinks hoopt dat de komende jaren steeds meer mensen daarvan gebruik gaan maken en zelf hun omgeving groener en duurzamer maken.

In Overbetuwe wordt in 2023 gezocht naar een lokale ombudspersoon, die bijdraagt aan een meer dienstbare overheid. Want hoe goed de medewerkers van de gemeente hun best ook doen, en dat dóen ze, soms gaan er dingen mis en komen gemeente en inwoner tegenover elkaar te staan. Dan is het fijn als een onafhankelijke persoon dit proces kan begeleiden om toch nog te komen tot een goede uitkomst.

Het lezen van de begroting en het uitvoeringsprogramma leverde in mijn fractie dus voldoende ruimte voor voorpret. Ondanks al dit goede nieuws hebben we ook nog een tweetal amendementen. Het kan namelijk eigenlijk altijd beter, zo ook bij deze begroting.

Het eerste is A-2 over Dierenwelzijn. Hierin vragen we om een budget van € 10.000 waarmee de kosten van aanbevelingen die we mogelijk willen overnemen in beeld gebracht worden. Dan kunnen we volgend jaar mede op basis van de kosten beslissen welke aanbevelingen we over willen nemen.

Het tweede amendement is A-3 waarmee we voorstellen om de inkomensgrenzen voor de energietoeslag in 2023 te verruimen. Deze regeling staat nu open voor mensen met een inkomen tot maximaal 120% van het sociaal minimum. Wij stellen voor om dit te verruimen tot 130%, zodat een grotere groep aanspraak kan maken op deze toeslag van €1300.

Motie M-14 van het CDA over het toewijzingsbeleid voor woonwagendplaatsen dient GroenLinks mee in. Deze motie vraagt naar de mogelijkheden om dit toewijzingsbeleid voor woonwagendplaatsen aan te passen om zo duidelijkheid te geven aan deze groep die al lang wacht. De vertraging in het realiseren van nieuwe woonwagendplaatsen is voor ons een punt van zorg en we blijven het proces goed volgen.

Motie M-17 van de ChristenUnie over meedoen met Stichting Steenbreek kan ook op onze steun rekenen. Klimaatverandering is een groot probleem, voor ons allemaal. Eerder deze week, bij de opening van de klimaatop in Egypte zei VN-chef Guterres het volgende: We zitten op de snelweg naar een klimaathel met onze voet op het gaspedaal'. Met deze motie krijgt Overbetuwe voor een relatief klein bedrag toegang tot de expertise van Stichting Steenbreek en kan zo haar voet een beetje van dat gaspedaal afhalen.

We zien in de wereld om ons heen het belang van samenwerking. Alle landen die Oekraïne en haar inwoners steunen bij de zinloze oorlog in hun land maken daarbij een echt verschil. Nederlandse huishoudens die het geld van de korting op hun energierekening in november en december niet nodig hebben en oproepen dit geld te doneren aan goede doelen dragen positief bij. In de Verenigde Staten worden vandaag verkiezingen gehouden waarbij de fundamenten van de democratie in dat land op het spel staan, waarbij de noodzaak van samenwerking maar weer eens extra duidelijk wordt. Laten we goed onthouden: We staan niet tegenover elkaar, maar we doen het samen.

Het blijft nog bij voorpret: deze begroting gaat namelijk over dingen die in 2023 en nog later gaan gebeuren. Toch stemt deze begroting ons hoopvol. Wij blijven vol vertrouwen samenwerken met deze raad en dit college, in het belang van al onze inwoners.

Dankuwel.

Bijlage 28:

Bijdrage PvdA:

Voorzitter, collega's,

Vooruit- en terugkijken

Met de Programmabegroting 2023 gaan we vooruit kijken. Maar hadden we niet meer tijd moeten besteden aan terugkijken? Waaraan hebben we, als gemeenteraad, het laatste jaar onze beperkte tijd besteed; waren dat ook de belangrijkste problemen waarmee inwoners van Overbetuwe worstelden en wat heeft het opgeleverd?

Problemen inwoners

De PvdA ziet vier belangrijke problemen voor onze inwoners. Dan gaat het om wonen, bestaanszekerheid, zorg en ons klimaat. Op een paar punten ga ik in.

Betaalbaar wonen

Hebben starters een betaalbare woning kunnen vinden? Kunnen ouderen hun grote eengezinswoning verlaten voor een kleinere woning? Veel te weinig.

Het college streeft ernaar om 250 woningen per jaar te realiseren. Als je de aantallen in de grondcomplexen die in de Programmabegroting (pagina's 91 en 92) staan, optelt, dan redden we die realisatie in 2023 al niet.

Moties Land van Tap en nieuwbouw sociale huur

De PvdA dient, mede daarom, voor het Land van Tap een motie in om de bouw van woningen te versnellen. Met een andere motie roepen we het college op om samen te werken met de lokale wooncorporaties om de nieuwbouwopgave sociale huur in Overbetuwe écht waar te maken.

Jeugdhulp, minder uitgeven meer problemen

Voorzitter, de tweede bestuursrapportage laat een voordeel zien op de Jeugdhulp van € 1,3 miljoen. Dat komt omdat het Sociaal Team Overbetuwe kritischer kijkt naar nut en noodzaak van de in te zetten ondersteuning. Tegelijkertijd zijn er gezinnen in Overbetuwe die niet of niet op tijd de noodzakelijke hulp krijgen die nodig is. Dus onze gemeente geeft minder uit en de problemen van sommige gezinnen worden groter.

Onacceptabel voor de PvdA

Dat is onacceptabel voor de PvdA. Wat gaan we daaraan doen? Welke visie heeft het college hierop? Heeft u oplossingsrichtingen gedeeld met de raad? Welke mogelijkheden heeft de raad om hieraan iets te doen? Welke ideeën bestaan er bij de fracties?

Weinig voorstellen van college

Voorzitter,

Het valt de PvdA op dat er in de tweede helft van 2022 in verhouding tot eerdere jaren erg weinig voorstellen vanuit het college richting raad komen. Wat is volgens het college de oorzaak daarvan? Na de verkiezingen verwachtte de PvdA dat het college bij de Kadernota 2023 richting zou geven. Een visie bleef uit. Het college verwees ons naar de Programmabegroting. En wat is dan nú de richting van dit college?

Geen duidelijke visie college

In de begroting lijkt een duidelijke visie te ontbreken.

Met het college loopt de raad achter de feiten aan. Het is niet voor niks dat er zoveel moties zijn ingediend die om een visie vragen.

Motie onderwijshuisvesting

Met de fractie BOB wil de PvdA vraagstukken over onderwijshuisvesting beter in beeld krijgen. Daarvoor hebben we actuele en betrouwbare cijfers over leerlingenprognoses nodig. PvdA en BOB vragen het college via een motie om de bijstelling van het strategisch meerjarig huisvestingsplan onderwijs een jaar naar voren te halen.

Motie bewegingsonderwijs

Met een andere motie wil de PvdA een tekort aan ruimte voor bewegingsonderwijs aanpakken. Nieuwbouw van sportzaal De Kruisakkers in Elst moet eindelijk meer prioriteit krijgen.

Kennisniveau gemeente

Voorzitter,

Ook, en juist, als publieke taken zijn uitbesteed, moet de overheid, als opdrachtgever, zelf over inhoudelijke kennis beschikken. Anders kan ze geen duidelijke opdracht formuleren, noch het resultaat beoordelen of risico's tijdig op het spoor komen. Die inhoudelijke kennis ontbreekt nu regelmatig. Het eigen kennisniveau bij onze gemeente moet omhoog. Op teveel gebieden is Overbetuwe afhankelijk geworden van externe inhuur.

Hoe ziet de portefeuillehouder dit en zijn de risico's hiervan voldoende in beeld?

Keuzes PvdA

Afsluitend voorzitter,

In het uitvoeringsprogramma schrijft het college tróts te zijn op de lage lasten voor de inwoners. Opvallende woordkeuze.

Als sociaaldemocraten kiest de PvdA voor een nieuwe woning waarin inwoners kunnen leven, voor betaalbare klimaatmaatregelen voor iedereen, een huisarts dichtbij, een

benaderbare wijkagent, fatsoenlijke opvang van vluchtelingen en asielzoekers en een overheid die actieve inwoners ondersteunt als zij zich inzetten voor het algemene

belang in hun dorpen. De PvdA kiest niet voor een wedstrijdje laagste lasten.

Dank u voorzitter.

Elbert Elbers

fractievoorzitter PvdA Overbetuwe

Bijlage 29:

Bijdrage Christenunie:

Bij behandeling van kadernota 2023 zag de ChristenUnie wel wat wolken aan de zonnige, blauwe lucht. Onze zorgen zijn nog steeds relevant. Financieel ziet de begroting er op zichzelf goed uit, ondanks de kostenstijgingen. En ondanks dat niet van alle ideeën duidelijk is wat deze betekenen. Maar, zijn er voldoende mensen om alle plannen uit te werken en zijn er daarna voldoende mensen en middelen om die plannen ook uit te voeren? Dat is voor alle onderdelen belangrijk: duurzaamheid, wonen en op sociaal vlak. Vanuit dat perspectief is het voor de ChristenUnie niet op voorhand logisch om meer diensten zelf te gaan uitvoeren, zoals bijvoorbeeld het aanstellen van een ombudspersoon. En gaan we in de uitvoering daadwerkelijk zoeken naar creatieve oplossingen, vooral als het gaat om initiatieven die meerdere taakvelden betreffen? En hoe kunnen we bijvoorbeeld jeugd beter betrekken? Vanuit de raad liggen er verschillende amendementen en moties nav de plannen voor volgend jaar. Ik zal eerst ingaan op ideeën die we steunen en daarna deel ik de onderwerpen waar we vragen over hebben.

Eerst, welke ideeën steunen we? Dat zijn er meerdere, ik licht er 2 uit.

1. Eerst heel concreet meer daadkracht: meer groen ipv tegels. Juist ook in onze eigen tuinen en op onze eigen balkons. In het coalitieprogramma is het gedachtegoed van Steenbreek opgenomen. Het gedachtegoed steunen, lijkt iets anders dan meedoen met Steenbreek. De ChristenUnie spreekt al jaren uit dat we graag bij Steenbreek willen aansluiten. Dat hebben wij ook bij bespreking van kadernota 2023 nog expliciet aangegeven. Tot nog toe, heeft Overbetuwe zich niet aangemeld en is dat voornemen ook niet terug te vinden in de plannen. Ook zien we geen concrete voorstellen om zelf aan de slag te gaan met het gedachtegoed. Stichting Steenbreek is al vanaf 2015 bezig om inwoners te stimuleren hun tuinen te vergroenen. Waarom willen wij als Overbetuwe zelf bedenken hoe we dat kunnen doen, als we kunnen aansluiten bij een bestaand initiatief? Waarom nóg langer wachten met iets waar we snel mee kunnen starten? De kosten van Steenbreek zijn beperkt. De voordelen zijn groen en sociaal. Baat meedoen niet, dan schaadt het zeker ook niet. Samen met de PvdA, D66 en GL vindt de ChristenUnie dat we nú moeten aansluiten bij Steenbreek om samen met onze inwoners letterlijk meer groene meters te maken.

2. We dienen ook een aantal andere moties mede in. De meeste van die moties gaan over wonen en huisvesting voor het onderwijs: voor de ChristenUnie is het belangrijk dat iedereen in Overbetuwe goed en duurzaam kan wonen, op een manier die het beste past bij ieders mogelijkheden. Met ook snel duidelijkheid voor woonwagendwoneers over de toewijzing van toekomstige standplaatsen. En bewogen gastvrijheid voor vluchtelingen. En ook al is naar school gaan en sporten iets anders dan wonen: onze jonge inwoners brengen veel tijd door op school en bewegen is belangrijk. Voldoende en goed onderdak voor onderwijs & sport, zoals doorpakken met de Kruisakkers, verdient daarom aandacht.

Dan, over welke voorstellen hebben wij nog vragen?

1. Er ligt een heel aantal voorstellen van BOB, met name over sociale vraagstukken en klimaat. We kunnen ons zeker vinden in de intenties die hieronder liggen. Maar, alle moties samen vragen behoorlijke inzet van de ambtenaren in de eerste helft van 2023. Wij gaan er vanuit dat de begroting en uitvoeringsagenda realistisch opgesteld zijn, passend bij het

aantal ambtenaren en hun beschikbaarheid. Het kan niet de bedoeling zijn om de belasting van medewerkers onbeperkt op te voeren. Dus, wat betekenen al deze extra verzoeken samen voor de uitvoering van alle andere plannen? We hebben deze vraag al aan BOB gesteld. We horen ook graag hoe

het college naar het geheel van de tijdslijnen uit de moties kijkt. Verder worden er op een aantal punten in de toelichting stellige uitspraken gedaan, waar wij een duidelijke onderbouwing missen. Eén voorbeeld: in de visie sociale basis wordt aangegeven dat welzijnsorganisatie Forte steeds meer regionaal gaat werken terwijl vraagstukken ook vragen om inzoomen op onze wijken en dorpen en dat een heldere opdracht daarom nodig is. Daaruit kan de indruk worden gewekt dat Forte mogelijk niet goed functioneert. Wat ons betreft is Forte door de inzet van lokale teams goed verbonden met Overbetuwe. Deze formulering in de motie zal voor ons een reden zijn om niet in te stemmen met dit voorstel.

2. Het amendement van GL over het verhogen van de grens voor energiearmoede is zeker een voorstel wat erg aansluit bij de ChristenUnie. Het bedrag dat nodig is voor het verhogen van de inkomensgrens is erg hoog en gaat alleen om een verhoging in 2023. Het hoge bedrag is niet het belangrijkste wat ons tegenhoudt om dit voorstel te steunen. Wat gebeurt er als volgend jaar blijkt dat de toeslag nodig blijft en blijft bestaan? Wat ons betreft wordt zo'n verhoging dan niet zomaar teruggedraaid. Maar is volhouden dan financieel haalbaar? Wij willen graag eerst meer duidelijkheid over de impact en eventuele haalbaarheid van dit voorstel op de lange termijn.

Afsluitend: alleen maar zonnig weer is niet realistisch en niet groeizaam. Hier en daar wolken en een regelmatige bui is helemaal niet erg, soms zelfs nodig. Voor onze extra groene tuinen bijvoorbeeld. Het is alleen wel van belang, om sámen het weer goed in de smiezen te houden. Om verschillende maatregelen in te brengen, te bespreken en te besluiten over wat nodig is; om sámen zo goed mogelijk voorbereid en zo snel mogelijk in de beste richting voor onze inwoners, bedrijven en verenigingen te bewegen. De ChristenUnie hoopt dat we daar, mét elkaar, zowel raad als college, op gericht blijven. Tot zover onze bijdrage, voorzitter.